

Tára postala
póstita in nana.
No. 224718/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pao

10. Telefon: 8-61. Előfizetési ár:
Havonta 110, negyedévre 320, f-
évre 600, egészévre 1200 lej. K-
földre: Havonta 2, negyedévre
félre 12, egészévre 20 dollár. H-
detések díjszabás szerint. Az „
KELET” a transilvaniai és ban-
zsidóság egyetlen politikai napila-
ja. Cikkjeink utánnomását csak
forrás megjelölésével engedjük me-

ROMANIA
1 LEU-POSTA

KELET

ESDÓPOLITIKAINAPLAP

Démontellon
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jánbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.

Csütörtök, 1937. május 13.

5697. ÉV. XX. ÉVF.
SZIVAN 3. 106. SZAM

Az angol birodalom királyává koronázták VI. Györgyöt

Százezek vettek részt az angol királyi pár koronázásán. Gyönyörű időben, hatalmas fény és pompa közepette zajlott le a tradicionális angol ünnepség

London, május 12. Az angol világbirodalom és az angol anyaország fővárosa: London képeletet felülmúló pompában virradt a koronázás mai reggelére. Hetek óta özönlöttek Londonba a dominumok, a gyarmatok és a különböző európai, ázsiai és amerikai országok küldöttei, hogy jelenlétükkel is aláhangsúlyozzák azt a fényt és hatalmat, melyet VI. György angol királlyá való koronázása alkalmából a világ legnagyobb birodalma az egész világ felé akart mutatni.

Amint a koronázásról beérkezett tudósításokból kitűnik: a koronázás káprázatos szerződés és maga a koronázás aktuosa csaknem teljes zavartalanul és imponáló különbségek közepette zajlott le. Az angol nép hallatlan lelkesedéssel vett részt a koronázás ünnepségeiben, ami kétségkívül jele annak, hogy az angol demokrácia és a monarchia intézménye a legteljesebb összhangban és kölcsönös bizalomban forranak össze, hogy az angol világbirodalmat a maga régi fényében és erejében tartás fenn.

A koronázás nemcsak London népét hozta izgalomba, hanem az egész világ figyelmét London felé irányította a mai napra. A rádió-leadások világátszerte közvetítették hallgatóknak a koronázás különböző fázisait, de természetesen nem mutathatták be azt a hallatlan, káprázatos fényt és pompát, amelyet a koronázási menetben a felbecsülhetetlen értékű, gyönyörű ruhák, kosztümök, ékszerek, kocsik, zászlók árasztottak maguk körül.

Az angol főváros már tegnap este mesébe illő külsőt mutatott.

Óriási tömegek lepték el az utcákat, amelyek hallatlan lelkesedéssel várták egész éjszakán keresztül a koronázás reggelének felvirradását.

Százezek a koronázási menet számára kijelölt utvonalt mentén

London lakossága csaknem az egész éjszakát ébren töltötte, hogy már kora reggel elfoglalhassa helyét a koronázási menet számára kijelölt utvonalt mentén. Reggel hét órakor már százezek álltak a koronázási utvonalt mentén, a kordonok mögött. Az óriási tömegek sorában a lakosoknak minden rétegét és a külföldről a koronázásra érkezett idegenek sokaságát ott lehetett látni. A hajnali óráktól kezdve a tömeg szinte percről-percetre növekedett azokkal az emberekkel, akiket az éjszaka folyamán több száz különvonalat hozott, különböző vidékekről az angol fővárosba.

A kordonok mögött álló tömegben túlsúlyban voltak az asszonyok és a gyermekek. Minden férfi, minden nő és minden gyermek ünnepi ruhát öltött magára. A ruhákon főleg a koronázási színek díszlenek: vörös-fehér és kék színek.

Az utvonalt mentén felállított tribünök roskadoztak az emberek tömegeinek terhe alatt. Az összes épületek erkélyei és ablakai szintén emberekkel voltak telve. Egyes helyeken periszkópokat állítottak fel, hogy a szabad szemmel nem látható mozzanatokot is láthassák. A legtöbb ember távcsővel szerelte fel magát, mintha valami hatalmas színházi előadást akarna végignézni.

Mindenki jó jelnek vette, hogy a koronázási nap gyönyörű, verőfényes reggelrel kezdődött, amelyet később sem zavart meg borulat, szél, vagy eső.

Az összes üzletek lehúzták redőnyüket: a koronázás napján senkinek indult munkába az angol fővárosban. Az ablakok virágokkal, szőnyegekkel, szalagokkal vannak feldíszítve és mindenütt az angol birodalom zászlóit lengeti az enyhe, tavaszi szél.

A szállodákban már hetek óta óriási a for-

galom, amely a tegnapi napon tetőfokára hágott. A földalatti vasutak reggel fél öt óta közlekednek, ugyszintén a villamosok is, ami arra vall, hogy az autóbuszok sofőrjeinek sztrájkjához a mai napra nem csatlakoztak a többi londoni közlekedési eszközök alkalmazottai.

A Buckingham palota előtt

A rendőrség és a rendfenntartó szolgálatra kiküldött katonaság már a kora hajnali órákban helyén volt. A Trafalgar Squareon a rendőrség csak nehezen tudta a kíváncsiakat a kordonok mögé, a járdára visszazoritani. A hajnali órákban számos lord és nemes gyalog tartott a Westminster Abbey felé. A tömeg kíváncsisággal szemlélte színes dísz-

A külföldi országok delegátusainak érkezése

Kilenc óra előtt néhány perccel érkezett meg a westminsteri apátságba Csicsibu japán herceg és felesége, akik a japán császárt képviselik a koronázáson. Röviddel utána érkezett meg Károly belga herceg, Julianna holland trónörökös és férje, a svéd trónörökös, Olga jugoszláv hercegnő és Pál régensherceg, Litvinov orosz külügyi népbiztos, Grandi olasz követ, a norvég trónörökös, Pershing tábornok, Afganisztán képviselője, von Blomberg német tábornok.

A tömeg szinte és spontán ünneplésben részesítette Mihály vajdát, öfelsége Károly király és Románia képviselőjét. Megjelent a tömeg Baldwin miniszterelnököt is, aki kevéssel Mihály vajda után érkezett a westminsteri székesegyházba. Az angol miniszterelnök ez alkalommal olyan ünneplést kapott, amilyenben eddig nem volt része.

Nemsokára Baldwin után érkezett meg Sir Alexander Harting, az angol király magántitkára, fiával együtt, aki az uralkodó körül az apródi tisztet tölti be.

Háromnegyed kilenckor indult el a koronázási menet a Buckingham palotából...

Még kora reggel volt, amikor a Buckingham palota elé érkezett a királyi kocsis kíséretére kivezényelt lovascsapat. London főpolgármestere reggel nyolc órakor indult el a Madison-Houseból. Kocsija elé a hagyományos hat szürke ló volt fogva és a kocsis bakján közpéri egyenruhába öltöztetett lakájok foglaltak helyet. Ugyanekkor indultak el a katedrális felé a Gorswenor-Houseban elszállásolt birodalmi delegátusok, számszerint hetvenen.

Pontosan háromnegyed kilenc óra volt, amikor a koronázási menet első része elindult a Buckingham-palotából.

A menet eme első részében a királyi család távoli rokonai és a külföldi hatalmak képviselői vettek részt. A menet hetven gépkocsiból állott. Egyegyed tiz órakor gördültek ki a Buckingham-palota kapuján a dominumok minisztereinek kocsijai. Az első kocsiban Baldwin miniszterelnök ült egy londoni lovasrendőrtiszt kíséretében.

Féltizenny órakor tünt fel a palota kapujában az a négy tonna nyomó, aranyal borított kocsi, amelyben már az angol királyok hosszú sora vonult a koronázások színhelyére.

A kocsiban a király és királyné ültek. A fogat elé nyolc kékes-szürke ló volt fogva s a kocsis jobb- és baloldalán egy-egy történelmi kosztümbe öltözött csatlós haladt. Kis távolságban a király kocsija mellett harminc tiszt és katona menetelt, az angol hadsereg különböző egységeinek képviseletében. Közvetlenül

ruháikat. Ezek a nemesek és lordok a westminsteri apátságban már a kora reggeli órákban elfoglalták kijelölt helyeiket.

A járdák mellett mindenütt díszruhás katonaság állott fel. A katonazenekarok hazafias dalokat és régi angol népdalokat kezdtek játszani.

A Buckingham-palota belsejében is élénk mozgás volt észlelhető már a kora reggeli órákban. A királyi udvar meghívottjai egymásután érkeztek a palotába.

A palota ablakaiban többször feltűnt Erzsébet királyné és Rozé hercegnő alakja, akik a várakozó tömeg sokaságán pihengettek meg tekintetüket.

Valahányszor megjelentek az ablakban, a tömeg hatalmasan megéltette őket.

A fogat után a királyi testőrgárda vonult fel. A menet a Mall-bulvárdon át, a tengereszek diadalíve alatt a White Hallon keresztül, tartott a Westminsteri apátság felé, a tömeg frenetikus üdvözlésével közepette. A tömeg sorában feltűnt, hogy a hadsereg tagjai most elsősorban öltöztek fekete ünnepi ruhát.

Amikor a koronázási menet a westminsteri apátság elé érkezett, a katedrális előtt és bent a katedrálisban felállított kiértősök és harsonások hatalmas kiértzengéssel jelezték a királyi pár megérkezését.

A katedrális bejáratánál a canterbury-i hercegek és több püspök járult az uralkodópár elé. A király és a királyné méltóságteljesen szálltak le kocsijukból és pompázó öltözetükben lassan és méltóságosan léptek át a templom kapuját.

A templom belsejében a mintegy nyolcezer főre rugó meghívottak, mélyen meghajolva fogadták a királyi párt és csak lassan helyezkedtek el kijelölt ülőhelyeiken.

Felzeng a 122-ik zsoltár

Amint a királyi pár belépett a templom belsejébe, a hatalmas székesegyház karzatán felzengett a négyeszettagú kórus ajkán a „Boldog voltam...” kezdetű 122-ik zsoltár, amelyet még VII. Eudárd koronázására irtak és a jelenlegi koronázás alkalmából áthangszerelték és átdolgoztak. A kórus énekét az orgona fenséges zenéje festette alá.

Amikor a királyi pár az oltár elé érkezett, úgy a király, mint a királyné letérdeltek az e célra készített koronázási emelvényen és halk imát rebegtek. Az ima után helyet foglaltak az ideiglenes trónuson.

Ebben a pillanatban a hercegek, a fő-kancellár, a főudvarmester, a lordmarsall és a kíséretükben levő tőrdszágrend lovagjai emelt hangon a következőket kiáltották a templom közönsége felé:

— Ime bemutatjuk nektek György királyt, senki által nem tagadott és nem tagadható urunkat, Ti, akik e napon idejöttetek, hajlatok meg fenséges urunk előtt és kiáltstok fenhangon: hajlandók vagytok-e szolgálni néki?!

Good save the King!

Az összes megjelentek erre mintegy hatalmas visszhangként kiáltottak fel:

— Good save the King! Isten óvja a királyt! Ezután következett az ünnepélyes eskütétel.

A canterbury-i hercegek a következő kérdést tette fel György királynak:

— Hajlandó vagy-e ünnepélyes ígretet és esküt tenni Isten színe előtt arra, hogy Nagy-

(Folytatása a 3. oldalon.)

Neville Chamberlain esete a londoni Cityvel

Írta: Salamon László

Az embertelenség mai klasszikus századában, — ha már örök kisebbségi sorsunk kényszere folytán úgysem tartozhatunk az embertelenek boldog társadalmába — bizony mondom: nem nagy öröm embernek lenni.

Noha azonban — szerencsére — adódnak vigasztaló momentumok is s ősi emberi természetünk szerint — van-e vigasztalóbb valami számunkra, mint a mások vigasztalanságát szemlélni?

Vigasztalan helyzetünkben például joggal vigasztalódhatunk azon, hogy a „boldog” Angliában sem egészen fenékgig tejfel az élet, sőt még konzervatívparti pénzügyminiszterek is akadhatnak, akiket se angol voltak, se konzervatív „világnevezetűk” nem ment meg a keserű csalódásoktól.

Itt van például a derék Neville Chamberlain pénzügyminiszter esete a londoni Cityvel, az angol plutokrácia hatalmas képviselőivel, akiknek nevében és megbízásából az angol birodalom pénzügyeit vezeti.

Az eset szomorú, de annyira jellemző, hogy nemcsak a derék Neville, hanem az egész angol nép, sőt az egész világ népei okulhatnak belőle, feltéve, ha a népek és politikusok a józan ész szavára hallgatnának.

Az eset története az, hogy Neville Chamberlainre, ugys mint konzervatívra, ugys mint pénzügyminiszterre nagyon meharagudtak a londoni City bankárai, mert a négyéves fegyverkezési program gyors és sikeres lebonyolítása érdekében vagyonaodót akart kiróni reájuk.

A City haragja és felháborodása olyan elemi erejűnek mutatkozik, hogy egyes londoni lapok már Neville Chamberlain állásának megrendüléséről cikkeznek s arról számolnak be, hogy a derék pénzügyminisztert megbízóinak haragja föltöbb elkedvetlenítette.

Szegény Neville!

Ő kétségtelenül jó, sőt igazságos dolgot akart mivelní, de tudnia kellett volna, hogy egy vérbéli konzervatív miniszternek éppen az ilyen kétes értékű műveletektől kell tartózkodnia. Ha a világ tengelye a jó és igazságos cselekedetek körül forogna, akkor valószínűleg nem volna szükség — például éppen a Cityre s a City híi sáfárjaira: a derék konzervatív miniszterekre.

Mind ezek ellenére: a Neville Chamberlain elképzelése nem volt híjján bizonyos természetes logikának, sőt tisztes becsületességnek és nemesebb értelemben vett patriotizmusnak.

A derék pénzügyminiszter úgy gondolta, hogy az angol világbirodalom gygyveres hatalmának és ezen keresztül biztonságának megőrzése első sorban éppen a City urainak érdeke, hiszen akiknek semmijök sincs, azok legfeljebb életüket veszthetik egy új világháborúban, míg a bankárok és nagyurak egész hatalmukat és egész gazdagságukat kockáztatják egy vesztés háboru esetén. India százmilliók tömegekben élő páriái, Kína kulijainak tekintélyes hányada — olcsó munkaerőjével — ma a City szédtületes gazdagságát gyarapítja; egy vesztés háboru esetén azonban nemcsak India gyémántja hullana ki az angol korona drágakövei közül, de vége volna az egész brit világbirodalomnak is. Ezért jogosult tehát — gondolta Chamberlain — hogy a bankárok és nagyurak tisztes gyülekezete némi „áldozatot” hozzon a házáért és a birodalomért.

Neville Chamberlain logikája kitünően működött, csupán hiányos lélektani érteke, valamint osztályostársainak hiányos ismerete volt az, mely elképzeléseit a kudarc viharos tengerére dobta ki.

Ezek a hiányosságok voltak azok, melyek politikai hibává hívta — a csalódás keserű epéjét itatják most meg vele.

(Neville Chamberlainnek, aki ugys mint konzervatív férfi, egy fél életet töltött el az angol pénzmágnásság körében — tudnia kellett volna, hogy ebben a plutokrata világban a honszerelmet egészen másképpen érteleme-

akkor, mint a közönséges földi halandók körében.

Ez az értelmezés — külszínre — némi rokonvonalat mutat a proletármozgalmak hősi korszakában divatozott, de azóta lényegesen átalakult felfogással, hogy t. i. a „proletárnak nincs hazája, illetőleg ott van hazája, ahol jól megy a dolga“.

A City és cittyk felfogása még ennél is egyszerűbb és őszintébb; a latin gondolkodás „ubi bene, ibi patria“ jelszava a különböző cittyk számára élő valóság lett: ahol legjobban megy az üzlet, vagyis legtöbb a haszon — ott van az igazi hazája.

S mert több, mint egy évszázad óta kétségkívül az angol pénzmágnásnak és üzletembernek megy legjobban a kontinensen, érthető, hogy a fenti felfogás még gyökeresebb változáson ment át. Elváltozott felfogás alapján a londoni City urai arra lyukadtak ki, hogy nem az ő feladatuk a hazát szolgálni, hanem a hazája feladata, hogy — egész népségével, katonaságával és minisztériumával — nekik szolgáljon.

A nemesi előjogokat a Cromwell óta lezajlott polgári forradalmak eltörölték; ideje, hogy új, bár iratlan törvények biztosítsák a Pénz nemesinek előjogait.

Eme iratlan, nyíltan be nem vallott, de a valóságos angol élet ezernyi vonatkozásait vékony, mégis kötelezős pókhálósálakkal bevonó törvény érvénye az, mely Neville Chamberlain jószándékát a pokol kénköveivel lánghozza körül s mely minden érvnél feltünőbb értelmű meg velünk a szélső hazafiaskodás belső tartalmát, valódi célkitűzéseit és az angol, francia, holland, vagy olasz plutokrácia tényleges álláspontját a hazaszeretet kérdésében.

A City a honért és a hon nevében nem hajlandók semmiféle áldozatra. Amikor mégis hazafias áldozatot kérnek tőlük: vagy pacifizmusukra, vagy világpolgári hajlandóságukra hivatkoznak. Viszont megesk, hogy amikor a valódi hazafiak, a néptömegek érdekeit kerülnek előtérbe és követelnek megoldásokat — éppen a tegnap még pacifista és világpolgár plutokraták lesznek azok, akik a szélső hazafiaskodás vészharangját kongatják meg és verik féltre.

Persze a mindig igazságtalan és így a szimplicista gondolkodásmódnak akaratlanul is engedelményeket tevő általánosítások szabályai alól mindig vannak biztató és megnyugtató kivételek.

E biztató és nemes kivételek közé tartozik maga Neville Chamberlain is, az angol konzervatív párt e kemény faból faragott figurája, aki felé most a londoni City haragja irányul.

Neville Chamberlain nem hiába konzervatív politikus — távol áll minden forradalmi, vagy csak szokatlannul merész reformkísérletől. Chamberlain csupán demokrata, legalább is abban az értelemben, hogy hisz a tömegek „kegyes“ megcsalatlására mindig hajlamos korlátoltságában, amely még sokáig biztos támasza maradhat a vezetésosztályok akaratainak és célkitűzéseinek.

De mint konzervatív politikus azt is tudja Neville Chamberlain, hogy a belátó és előrelátó konzervativizmus akkor siklik le a maradiság vonaláról és lép át a nyílt társadalmi és politikai reakció területén, amikor külön érdekeit mereven és kérihetetlenül igyekeznek elválasztani a hazát ténylegesen fenntartó tömegek érdekeitől.

S a londoni City magatartása, mellyel vért kiáltott a fegyverkezési vagyondóval szemben — ennek a korlátolt, sőt ostoba reakciónak megnyilvánulása.

Az angol világpolitika mai súlyos bonyodalomakkal terhelt légkörében valóságos katasztrófa-számba menne, ha a londoni City csökönysége belső politikai válsággá mélyülne. Ezt megérezné nemcsak az egész brit impérium, de megérezné az egész angol élet is, megérezné az új prosperitást, melyre éppen a konzervatív-párt hivatkozik nagy büszkeséggel.

S ez nem lehet érdeke még a Citynek sem. Már pedig, ha az angol tömegek rá fognak dobogni arra, hogy a hazája és birodalom ügye a plutokráciának csak addig ügye, amíg nem kerül pénzébe, — ezzel olyan politikai és lélektani folyamat venné kezdetét a kies Albionban, mely vagy a plutokrácia, vagy pedig az angol nép vereségével végződne.

A német példa igazolása szerint ebben az esetben éppen az angol plutokrácia volna az, melynek — hatalma fenntartása érdekében — sokkal nagyobb áldozatokat kellene hoznia,

Üvegkereskedő kiszolgáló- segédet

román, német, magyar nyelvtudással felveszünk. Irásbeli ajánlatot kérünk. Komlós Testvérek, Oradea.

mint amit most Neville Chamberlain követel tőlük.

Sajnos: a történelmi példák azt mutatják, hogy a pillanatnyi érdekek mindig győzedelmeskedtek a távolabbi érdekek felett.

[Az emberek örökkévalóságáról beszélnek, örökkévalóságukról képzelődnek, de képtelenek arra, hogy a Ma küszöbét átlépve, megpillantsák a Holnap Horeb-hegyét.

Mit eredményezett eddig a japán választás?

Külpolitikai javulás. Félnek a devalvációtól

London, május 12. Több mint tíz napja immár, hogy Japánban lezajlottak a parlamenti választások, amelyek a tulzott nemzeti irányzat ellen való manifesztációt jelentették. Mégis, akik azt hitték, hogy rövidesen el fog következni a japán kormány lemondása és a hadsereg fasizmusának csökkenése, tévedtek. Eddig ebben az irányban semmi sem történt.

Mi történt Japánban a választásokkal kapcsolatban?

Mindenekelőtt meg kell állapítani az erőviszonyokat, amelyek egyfelől a nép, másfelől a katonaság és bürokrácia között fennállnak. A nép a szociális tömegpártokhoz csatlakozott, amelyek egyébként egészen új keletiek. 1933-ban keletkeztek a szociáldemokraták pártjával való fúzió útján. A tavalyi választások alkalmával 600.000 szavazatot kapott ez a párt és 18 mandátumot. Hogy a szociáldemokraták az erős hatósági nyomás ellenére ezidén mandátumaik számát megkészszerzhették, annak nyilvánvaló jele, hogy a kormány a szociáldemokratákat nem tekintti az államra veszélyes elemnek.

A legutóbbi választások új atmoszférát teremtettek, az kétségtelen. A régi atmoszféra, amely 1931-ben kezdődött a mandzsuriai expedícióval, amely a nép megkérdése nélkül történt, halkulóban van. A nép új erőt és bizalmat szerzett a választások meglepő kimenetelével. Ha ma a kormány alkotmányellenes cselekedetre vállalkozna, bizonyára keményebb ellenállással kelene megküzdnie, mint az emult esztendőben.

Arakó tábornok, aki eddig a legnépszerűbb embere volt Japánban, ugyiszólván háttérbe szorult. A katonai párt vezére nimbuzának elhalkulásával a militarista ifjuság is alább-hagyott féktelen propagandájára.

A japán viszonyok megváltozását végeredményben gazdasági okokra lehet és kell visszavezetni. Hogy a parlament erőre kapott, annak oka a világpiaci árak emelkedése. Japánban régóta félnek az inflációtól, de soha annyira, mint az utóbbi hónapokban. Az infláció pedig jelenti a szerény japán ember életnivójának csökkentését. Ezt a veszedelmet mindenképpen el akarja hártani magától a legigénylenebb japán is, aki évek óta tiltakozik a fokozott fegyverkezés és a hadikiadások ellen és elérte, hogy a katonai kormány civil pénzügyminisztere Juki az az utóbbi időben a fegyverkezési kiadásokat igyekezett leszorítani.

A pénzügyminiszter egyébként bankember, nagy látókörrel rendelkezik és a meggyilkolt Takahashi politikáját kívánja folytatni. Ő a kormány legnépszerűbb embere. Egy másik polgár-ember a kormányban Sato külügyminiszter. Őt is szereti a nép, főleg

A londoni City is ezt teszi.

Ha mégse a City felfogása fog győzni a honszerelemről, hanem a hazája fogalmának legalább is konzervatív értelmezése kerül fölébe, úgy ez az angol demokrácia és nem utolsósorban a Neville Chamberlainok tisztességének diadala lesz.

De hogy melyik felfogás fog győzni — az egyelőre legalább is kétséges.

legutóbbi diplomáciai sikerei miatt. Japán népe ezt annak tulajdonítja, hogy a katonai kormány legutóbb szabad kezet adott a külügyminiszternek, aki a szabadság révén Anglia és Amerika barátságát élvezte, békében él Kinával és megegyezett a (Szovjetunióval). A nép a választási agitáció során kihangsúlyozottan követelte a fegyverkezési verseny megszüntését. Ez a verseny főleg az angol és amerikai flotta kapacitását akarja elérni. A japán nép azt mondja, hogy fölösleges erre pazarolni az érc-tartalékokat és a jó valutát. Inkább meg kell egyezni a két hatalommal: Angliával és az Unióval, ami nem nehéz dolog, hiszen egyik félnek sem érdeke a tengeri hadviselés. A koronázás alkalmával Japán külügyminisztere már ebben a szellemben tárgyal Edennel és biztosra vehető, hogy külpolitikai tekintetben a béke nagy nyeresége volt az új választás.

Madagaszkárban a helyszínen tanulmányozza a lengyel delegáció a zsidók letelepítésének lehetőségét

Libanonban százezer frank tőkével szívesen látnák a zsidó tőkés bevándorlást. Megállapították a braziliai bevándorlási kvótát

Párizs, május 12. Mint megírtuk, a lengyel kormány bizottságot küldött Párizsba, a lengyelországi zsidóknak Madagaszkárban való letelepítés lehetőségének tanulmányozására. A bizottság tagjai Lipieski őrnagy, Leon Alter és Solomon Dyck akik kihallgatáson jelentkeztek Marius Moutet francia gyarmatügyi miniszternél. A miniszter hosszas megbeszélést folytatott a lengyel küldöttség tagjaival, akik még aznap este utrakeltek Madagaszkárba.

A Zsidó Távirati Iroda párizsi munkatársa szakértő helyről azt a felvilágosítást kapta, hogy a zsidó telepítés Madagaszkár északi részében, vagy pedig a sziget közepes területének déli részén lehetséges. Ezen a területen szó lehet trópusi mezőgazdasági telepítésről és ásvány-bányászatról. Közép-Madagaszkár a sziget leginkább telepített, legcivilizáltabb és jórészt iparosított része. Ezen a területen a klíma nem szubtrópusi, hanem inkább a középázsiai-

Eredeti közlemény.

„Amit már nem is merem remélni, megtörtént...”

írja nekünk egy hálálkodó levélben — majd így folytatja: „Tíz esztendőig szenvedtem súlyos gyomorbetegséggel, hiába próbálkoztam a legkülönbözőbb gyógyszerekkel, nem segítettek. Már minden reményemet elvesztettem a gyógyulásban, amikor felhívták figyelmemet a Gastro D. amerikai gyógyszerre. Rendeltem egy üveggel és annak elfogyta után el vagyok ragadtatva a szinte csodálatosnak tűnő eredménytől. Úgy érzem, mintha ujja születtem volna, tudok enni, aludni, nincsenek fájdalmaim, szíveskedjenek még két üveggel küldeni, hogy folytassam a kúrát. Teljes tisztelettel: Gerdosescu I. N. szövetkezeti könyvelő, Mora Slobozia, jud. Dâmbovița“.

Fenti sorokhoz csak annyit hozzáfűzni való, hogy a Gastro D. kúra ajánlatos az összes gyomor- és bélbántalmak, székrekedések, valamint epe-, vese- és mindennemű ideg-émésztési zavarok ellen.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Más kérdés, vajjon egyéb belpolitikai vonatkozásban jelentékeny enyhülést fog-e hozni az új parlament? Ha a kormány folytatja a tulzott nacionalizmus politikáját, ha az alkotmány durva megsértésével fogja vezetni az ügyeket, szembe fogja találni magát a tömegekkel, akik ezuttal bizonyára polgárháborút sem fognak visszariadni.

hoz és kaliforniaihoz hasonló. Közép-Madagaszkár azonban rendkívül gazdag ásványokban, főleg nickelben, csak hogy az ásványok feltáráshoz rendkívül nagy zsidó tőke szükséges.

A libanoni patriarcha a zsidó bevándorlásért

Alepo, május 12. Mubarrak beurtví ma rathon püspök, aki nemrégiben résztvett a zsidó hitközségnek a libanoni patriarcha tiszteletére rendezett fogadásán, egyik alepói beszédében kijelentette, hogy örömmel üdvözlölné a zsidók bevándorlását Libanonba és erre vonatkozólag már hivatalos lépéseket is tett. A francia főköormányzó megállapodást létesített legalább százezer frank tőkével rendelkező zsidóknak Libanonba való bevándorlása engedélyezésére. Kijelentette a püspök, hogy a patriarcha nevében üdvözlöli a zsidó tőkés bevándorlást abban a biztos reményben, hogy ez az ország gazdasági vérkeringésének felélénkítését fogja maga után vonni.

Brazília a latin államok számára biztosít bevándorlási kvótát

Rio de Janeiro, május 12. A braziliai munkaügyi minisztérium ideiglenesen összeállította az 1937-es bevándorlási kvótát, amelyet rövidesen a parlament elé terjeszt. Portugália számára 23 ezer, Olaszország számára 27 ezer, Spanyolország számára pedig 11 ezer 536 bevándorlót engedélyez a kvóta. Látható tehát, hogy Brazília főleg a latin államok kivándorlóit számára biztosít megélhetést. A továbbiakban Japán 3546, Németország 3099, Lengyelország 2033, bevándorlóval részesül a kvótában. A külkereskedelmi tanács röviddel ezelőtt azt a tervet vetette fel, hogy minden ország számára három ezer bevándorlót engedélyezzen évente, hogy a mezőgazdasági munka-szükségleteket fedezze. Erre vonatkozólag a kormány még nem döntött. Az új kvóta megállapításával azonban úgy látszik, hogy ez a terv megbukott.

— A banktörvény módosítása magyarul Dr. Mandel Tudósító Irodában Cluj, Memorandum 24. Ara 50, vidékre 60 lej.

הוֹלִינְדָה

A
Keren Kayemeth
e sorsdöntő órákban indítja be Erec Jiszrael egy új fontos területének megváltását.

Minden zsidónak kötelessége segítséget nyújtani e nagy nemzeti terv megvalósításában.

Adományozzatok Eme Hule földjének megváltására!

קרן קיימת לישראל

A né a r

Bucuresti, május 12. Az ügyvédszövetség nullus bevezetése természetesen erőteljes helyeslést kapott az Univerzitații de Medicină din Bucuresti, a Porunca Vremii, „történelmi“ korugyvezett demokrácia, a Lupta birásának módját és Dimineața beérteseményeket és le a demokratikus ügyvédként tájja a törvényes amelyeknek joga rozat megszületésénél.

Hasonlóképpen a történetekhez parasztpárt hivatalosabb azor Patriának bátor mai számában

„Vasárnap az ügyvédszövetség lezajlott komlói események felelőtlen elemek tették meg a ügyvédszövetség igazságosságát ben a legkegyesebbek el. Peric rádán, amelyen kisebbségi ügy egy már kezdés.

Csak az első kétfelét követően, amely gresszus, amely korlásból az akik nem tért előtt és nem h

miniszter-jelölt hisztériáinak A demokratikus lyoztak abban ugynevezett új más teremben a barbarizmus jaink oltalma.

Helyszíneket a letesebben az ban vissza fog tárral, amelye Addig is felhív ket, gondolkoz a román nép h rok a román tészkezeseket

Hazánk di szolgálat, ha több nagylelkű méltányosságnálma. Az államosság által e hanem az őss a törvények Igen érdekeltek magatartásával szemlet, amelyet Hans Otto Ró Tomasiu szerdek az alkotott jogokra jogfosztás el sokig harcolt A német ügy Sibiuban illet pontot határozat hivatfiai a románál és Dnye ország határosz és egzisztens kötelességek vándikálhatvannak tehát törvényes es intézkedés e tostitott jog

A német delegáció vo

A német ügyvédek táviratilag tiltakoztak a miniszterelnöknél és az igazságügy-miniszternél az ügyvédi numerus nullus ellen

A Patria méltóságjeljes és bátor kiállása. Hallgat a bucaresti demokrata sajtó

Bucuresti, május 12. (Az Uj Kelet tud.) Az ügyvédszövetség kongresszusának a numerus nullus bevezetésére vonatkozó határozata természetesen élénk visszhangra és főleg erőteljes helyeslésre talált a jobboldali sajtóban. Az Universul, Curentul, Buna Vestire és a Porunca Vremii egymást mulják felül a „történelmi” kongresszus méltatásában. Az ugynevezett demokratikus lapok közül egyedül a Lupta bírálja a kongresszus megtartását, a sának módját és az ott hozott határozatot; a Dimineața beírta azzal, hogy regisztrálja az eseményeket és megfelelő méretekben közölje a demokratikus ügyvédek ellenkongresszusát. Egyébként egyetlen szóval sem kommentálja a törvénysértést.

Hasonlóképpen semmilyen megjegyzése nincs a történetekhez a Dreptateanuk, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapjának sem. Annál imponálóbb azonban a párt cluji lapjának, a Patriának bátor és gerinces kiállása. A lap mai számában a következőket írja:

Egy szégyenteljes esemény

Vasárnap zajlott le Bucurestiben a romániai ügyvédszövetség kongresszusa. Ez alkalommal lezajlott az egyik legszégyenteljesebb kortársi esemény. Az ügyvédek a bejáratnál felelőtlen elemek szortírozták, akik nem engedték meg a terembe való belépést, még az ügyvédszövetség megalapítójának sem. „Az igazságosság védői” sajtó kollégáikkal szemben a legkegyetlenebb igazságtalanságot követték el. Perieteanu elnököt ezen a maskarádán, amelyen megtámadták és elvitatják a kisebbségi ügyvédeknek az élethez való jogát, egy már kezdettől szabálytalan formában.

Csak az első lépés történt meg ezuttal. Késztelenül következni fog egy másik kongresszus, amely ki fogja zárni a hivatás gyakorlásából azokat a román ügyvédek is, akik nem térdelnek le a hitlerista kereszt előtt és nem hódolnak az örökös igazságügy-miniszter-jelölt: Istrate Micescu nacionalista háztartásának legújabb agyréme előtt.

A demokrata ügyvédek, akiket megakadályoztak abban, hogy hallgassák szavukat az ugynevezett ügyvédszövetségi kongresszuson, más terebben gyűltek össze, ahol tiltakoztak a barbarizmus ellen, amelyet jobboldali pártjaink oltalma alatt kezdeményeztek.

Helyszüke miatt nem ismertethetjük részletesebben az eseményeket. A kérdésre azonban vissza fogunk térni egy bővebb kommentárral, amelyet a helyzet súlyossága igényel. Addig is felhívjuk az erdélyi román ügyvédek, gondolkodóknak kisére azon, milyen volna a román nép helyzete Erdélyben, ha a magyarok a román ügyvédekkel szemben ilyen intézkedéseket alkalmaztak volna.

Több nagylelkűséget!

Hazánk dicsőségére és életrevalóságára szolgálma, ha közintézményeink szellemében több nagylelkűség, lovasági bölcsesség és a méltánosságok higgadtabb szelleme dominálna. Az államok hatalma nem a türelmetlenség által előidézett széthuzásokon alapszik, hanem az összes polgárok lojalitásán, amely a törvény előtti egyenjóságából fakad.

Igen érdekes és jellemző a romániai németek magatartása az ügyvédszövetség határozatával szemben. Ismertettük tegnap a levelet, amelyet a német ügyvédek nevében dr. Hans Otto Roth, a Német Párt elnöke intézett Tomasiu szenátorhoz. Ebben a német ügyvédek az alkotmányra és a törvényben biztosított jogokra való hivatkozással tiltakoznak a jogfosztás ellen és bejelentik, hogy a végéig harcolni fognak alkotmányos jogaikért. A német ügyvédek szövetsége április 17-én Sibiuiban ülést tartott, amelyen ezt az álláspontot határozati javaslatba foglalták. A határozat hivatkozik arra, hogy a német népfiai a román hadseregben harcoltak a Tiszánál és Dnyesztermél, azzal, hogy nemcsak az ország határait védik, hanem saját pozícióikat és egzisztenciális lehetőségeiket is. Aki azonos kötelességeket teljesít, azonos jogokat vindikálhat magának. A német ügyvédek elvannak tehát határozva arra, hogy minden törvényes eszközzel harcolni fog minden olyan intézkedés ellen, amely az alkotmányban biztosított jogokat megnyirbálna.

A német ügyvédek kálváriája

A német ügyvédek álláspontját husz tagu delegáció volt hivatva képviselni, akik reggel

félkilenc órákor megjelentek a kongresszus épülete előtt. Itt leigazoltatták őket és miután nem voltak hajlandók a numerus nullus állásponthoz hozzájárulni, a demokrata ügyvédek sorsára jutottak. A „Banater Deutsche Zeitung” című timisoarai hitlerista lap tudósítása szerint Perieteanu, az ügyvédszövetség elnöke, a kongresszus termének ablakán keresztül véletlenül megpillantotta az uccán ácsorgó dr. Hans Otto Roth képviselőt, a német ügyvédküldöttség egyik tagját, akit magához kéretett és sajnálkozással fejezte ki előtte a történet fölött. Ugyanakkor meghívta a német ügyvédek a kongresszuson való részvételre.

Dr. Hans Otto Roth felhívta Perieteanu figyelmét arra, hogy a német ügyvédek csak abban az esetben vesznek részt a kongresszuson, ha alkalmat adnak számukra, hogy álláspontjukat a nyilvánosság előtt képvisel-

jék. Perieteanunak a német ügyvédek határozatának felolvasása ellen nem volt kifogása, de mindenesetre kikérte a kongresszus vezetőségének hozzájárulását is. A vezetőség nem volt hajlandó ezt megengedni, de kijelentették, hogy átveszik az írásos határozatot és az a tárgyalási jegyzőkönyvbe beiktatják. A német ügyvédek ezzel nem érték be és elhagyták a kongresszust. Tiltakozásukat délelőtt fél 11 órákor Hans Otto Roth személyesen nyújtotta át, rövid határozaba foglalva Perieteanunak. Ugyanakkor a német ügyvédek tiltakozó táviratot mentesztettek Tatarescu miniszterelnökhez és Sassu igazságügy-miniszterhez. A tiltakozó iratban a német ügyvédek rámutatnak arra, hogy a határozat a numerus nullus megvalósítását jelenti.

A magyar ügyvédek tiltakozását, mint ismertés, Gyárfás Elnér szenátor fejezte ki a demokrata ügyvédek kongresszusán.

Különös vasuti szerencsétlenség Brasov-Brassó mellett

Előbb egy ágyút ütött el, utána egy vonattal ütközött össze Brasov-Brassó mellett egy személyvonat

BRASOV-BRASSÓ, május 12. Délelőtt a brassói vonalon, Zernesti állomás közelében egy személyvonat elütötte a tüzérezred egyik ágyúját. Az ágyú darabokra tört és a vonat mozdonya is súlyosan megrongálódott. A szerencsétlenség után néhány perccel ugyanezt a személyvonatot újabb baleset érte. A vonat a nyílt pályán vesztegelt, amikor Vasilovschi forgalmi tiszt elindított egy szembejövő vonatot, mely belefutott az első szerelvénybe. Mindkét vonat több kocsija összetört, hét személy súlyosan megsebesült. A vizsgálat megindult.

SELECT MOZGÓ

Ma különleges premier!

Merle Oberon

„Halál angyala” és „Artatlanok” c. filmek feledhetetlen alakítójának legújabb filmje:

A szeretett ellenség

Egy szenvedélyes szerelem története. A másik főszerepben:

Brian Aherne

Goethe a vádlottak padján

Ludendorffné Schiller megmérgezésével vádolja Goethét

Berlin, május elején

Az irodalmilag iskoláztak előtt ismeretes Goethe és Schiller barátsága. A két nagy német írógéniusz ellentétes temperamentuma, miliője, világnézete folytán barátságuk nem volt, nem is lehetett harmonikus. Goethe a tömegből messze, hűvösen egyéni, érzelmei és eszmevilága életének korszakai szerint, sőt hangulatai és költői szeszélyei szerint is változnak. Schiller életfelfogása mindvégig egy és egységes volt, a szabadság és az emberi nem magasrendűsége és méltósága volt az ideálja. Szellemi felfogása a francia forradalom előtti humanizmussal egyezik és bár a francia forradalom történelmi ténye és lefolyása borzalommal tölti el Schillert, de megdöntetlen tény, hogy a francia forradalom eszméi az övéi voltak. Goethe és Schiller hatalmas géniuszát nem kisebbíti az összehasonlítás sem. A plasztikus Goethe talán nyelvvezető és misztikus Goethe talán magasabban áll Schiller felett, de a népies nyelv tiszta zamatát megőrző Schiller szívet és lelket megrázó erejével mégis megközelíthetőbb volt olvasói minden rétege számára. Goethe nyelve a Goethé volt, míg Schiller nyelvvezete a német népe.

Ki ölte meg Schillert?

Mind ezt nem felesleges végiggondolni, ha pszichológiai magyarázatát keressük egy Németországban most megjelent könyvnek, amelynek képtelen vádjai és érvei előtt megdőbbenve áll meg az emberiség.

Nemrégiben jelent meg Németországban egy könyv, melynek címe: Das Ungesühnte Frevel, (A megbosszulatlan gaztett.)

Szerzője Ludendorffné. Ez a könyv Goethét azzal vádolja meg, hogy meggyilkolta Schillert. Ludendorffné könyvének hihetetlen sikere van. Eddig százezer példányban fogyott el. És a könyv, amely a legnagyobb német szellemet és írófejedelmet nem kisebb büntetlennel, mint gyilkossággal vádolja meg, kitűnő kritikát kapott a nemzeti szocialista sajtó részéről. Ismert kritikusok közül egy sem szállt szembe a könyv érveivel és bizonyítékaival. Sőt több egyetemi tanár meleg szavakkal ajánlotta az ifjuság figyelmébe Ludendorffné könyvét.

Goethe — a mérgekeverő

De nézzük, melyek Ludendorffné vádjai. A hadvezér felesége könyvében hosszasan fejtegeti, hogy Goethe internacionalista érzelmű, Napoleon rajongó és szabadkőműves volt. Ezzel ellentétben Schiller németebb minden német költőnél, azért mert Schiller nemzeti és fajköltő, erősen hazafias érzelmű és a szabadkőművesek ellenesége. Goethe egyik legfőbb protektora és barátja. Karl August weimári nagyhercegről tudvalevő, hogy buzgó szabadkőműves volt és mint a legtöbb német herceg. Napoleon befolyása alatt állott, aki a szabadkőművesek feje volt. Napoleon céljainak utjában állott Schiller, aki erősen nacionalista költő volt és a német nép nemzeti érzéseit viharozta dalaival. Napoleon elhárította, hogy Schillert elteszi az utból. A franciák császára tudtára adta a weimári hercegnek, hogy szívesen venné Schiller halálának hírére. A nagyherceg hosszas tétlenség után, tanácskozásaiba vonta Goethét, ki kancellárja volt és Vossst, a másik bizalmasát. Ludendorffé szerint Karl August tehetetlen báb volt Napoleon kezében,

Alaposan tisztít és nem támadja meg a fog zománcát az

tehát nem mert kivánságának ellenszegülni. Megbízta Ghoethét és Vossst, hogy a legközelebbi udvari innepségen, amikor Schiller is mint meghívott jelen lesz, mérgezzék meg a költőt. És Európa egyik legnagyobb szelleme, a Faust szerzője, a filozófus és felsőbbrendű ember ekkor mérget kevert Schiller életébe, amitől a költő súlyosan megbetegedett, majd nem sok időre rá megis halt. Amikor Schiller megtudta, hogy számára nincs menekvés, mert betegségén orvosai nem tudnak segíteni, halálos ágyához hívatta Goethet, aki vonatkozott megjelenni, mert nem akart még egyszer szembenézni áldozatával. És minderre legfőbb bizonyíték Schiller temetése, akit, mint a nagyherceg és Goethe áldozatát, éjjel temették el a szegények temetőjébe. Egyetlen barát sem állt ravatalánál, csavargók és koldusok kísérték erre az éjszakai temetésre a legnagyobb német költő holttestét.

Ludendorffé vádjai elindítanak egy kritikai lavinát, aminek az lesz a következménye, hogy vagy kiegészül Goethe életrajza ezzel a szomorú adattal, vagy pedig kétségbeesítő dokumentuma marad ennek a kornak.

De a „Megbosszulatlan gaztett” című könyv szerzője kulturtörténelmi szenzációkat is ígér könyvébe. Ezekről legközelebb óhajt írni. Ludendorffné szerint az egész német szellemi élet története nem volt más, mint tragikus drámák sorozata. Így Melanchton azzal vádolja, hogy megölte Luthert, sőt nem kevesebbet állít, mint azt, hogy bizonyítékai vannak Lessing, Fiechte, Nietsche és Mozart meggyilkolásáról is.

Megszólal a Goethe Társaság

Ludendorffé könyvére a napokban jelent meg a válasz. A Goethe Társaság végre is nem hunyhatott szemét a nagy költő meggyalázására. A weimari Goethe-muzeum igazgatója, Max Hecker könyvet írt, melyben megvédelmezi Goethét és pontrólpontra cáfolja meg és aprólékosan mutatja ki Ludendorffné merész állításainak képtelenségét. Max Hecker valóságos alibit bizonyít Goethe ártatlansága mellett, mely szerint nem gyilkolt, nem készített végül Schillert senki sem gyilkolta meg, Schiller természetes halállal halt meg. Max Hecker bizonyítékai, fejtegetései és bőségesen felhozott adatai teljes vereséget jelentenek Mathilde Ludendorff a „Megbosszulatlan gaztett” című munkája számára. De ne felejtjük el, hogy Max Hecker, a komoly tudós, a száraz adatok és megdönthetetlen tények bezártságában nem rendelkezik Mathilde Ludendorff színesen polemizáló hangjával, ami olyan könnyen talál utat a tömeg izléséhez. Félt, hogy Max Hecker könyvét, amelyről a sajtó alig emlékezett meg, nem fogják olvasni, akiknek háztudatba bevonult mint gyilkos... (F. J.)

— Az arcból célszerű ápolásához mindenkélt az szükséges, hogy bélműködésünket reggelenként éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel elrendezzük. Az orvosok ajánlják.

A LEGFINOMABB, LEGBIZTOSABB ÉS LEGERŐSEBB GYÖZELME! A „Brilliant-Extra Primissa” és „Luxus-Silken-fine” minőségek meghódítják az egész világot! Győződjön meg csodás borsónypuha finomságáról. És soha nem fog mást, mint PRIMEROS-t kérni!

Reflexiók az Erdélyi és Bánáti Zsidó Tanítók közgyűléséről

Fontos zsidó tanügyi problémák

Az erdélyi és bánáti zsidó tanítóknak és tanároknak a múlt héten Timisoaran-Temesváron megtartott közgyűlésén több oly fontos momentum merült fel, amely jogosan tarthat igényt arra, hogy azokra országárszünk zsidósága feigyeljen. A megtárgyalt problémák nagy része tulajdonképpen nem is a tanítók gyűléséhez tartozott, hanem inkább az országársz ortodox és occidentális irodáinak fórumához. Az összegyűlt tanárok és tanítók ezen súlyos kérdések megtárgyalásával valóságosan tanujelét adták annak, hogy van érzékük a zsidó közérdek iránt, őszintén aggodnak az országársz zsidóság jövője miatt és nem csupán saját érdekeiket tartják szem előtt.

A legnagyobb aggodalommal látták az egybegyűlt tanítók, hogy alig van köztük fiatal, vagy akárcsak középkorú kartárs. A legnagyobb részük tul van az ötvenen és nincs utánpótlás. Mi lesz a zsidó elemi iskolákkal, ha ezen koros tanítók 5—10 év múlva, vagy némelyek még hamarabb, magas koruknál fogva, többé nem fognak taníthatni? A kisebb községekben működő tanítók be fognak jutni a nagyobb hitközségekbe, am azok pedig — tanítók hiányában — meg fognak szünni. De a nagyobb hitközségek tanügye sem fog kellőképpen fejlődni, mert választék hiányában még a nagy hitközségek is oly tanítókat lesznek kénytelenek alkalmazni, amilyen éppen rendelkezésre fog állani. Megszűnik tehát minden szelekció.

Ezen égető kérdést nem is oldhatták meg a gyűlésen, a tanítóknak meg kellett elégedniük azon határozattal, hogy annak elintézésére az illetékes ortodox és neológ irodákat fogják felkérni.

Ehhez hasonló természetű a tanárok és tanítók nyugdíjkérdése is.

A tanítósság meg van győződve arról, hogy a fennálló törvények szerint neki jár nyugdíj az iskolafenntartó hitközségtől. Elhangzottak oly vélemények is, hogy valamelyik tanítónak próbapert kellene indítani egy hitközség ellen, hogy a per megnyerése mementóul szolgáljon a hitközségeknek arra nézve, hogy nyugdíjat kell adniok és így erre idejekorán, alapok létesítésével, fel kell készülniök. Sőt egyes körökben azt is hangoztatták, hogy fölösleges is ily próbapert megindítani, elég, ha az illető tanító a saját rabbijához fordul mert din Tóra szerint is minden véglegesített tanítónak, vagy más tisztviselőnek jár nyugdíj, és nincs az a bész-din, amely a

tanító ily természetű követelését elutasíthatná.

Ezen nehéz probléma is érinti annyira a hitközségeket, mint a tanítókat. Minden esetre nagyon helyesen cselekedtek a tanítók, amidőn elhatározták, hogy ezen a téren is segítségére lesznek a hitközségeknek a nyugdíjalap előteremtésében. Saját maguk hozzá fognak járulni ezen alaphoz azzal, hogy fizetésük 5—10 százalékát ezen célra levonattják és engedélyt kérnek a hitközségtől, hogy a tandíjhoz 2—4 százalékot hozzácsaphassanak az alap részére, amely csekély összegeket a szülők bizonnyára nem fognak megtagadni. Itt csak azt sajnálhatjuk, hogy ezt már 18 év előtt nem kezdték meg. Ma már milliók alap állna rendelkezésre.

Ha ezen közgyűlés csupán ezen egyetlen határozat miatt gyűlt volna össze, amelyet bizonyára tett fog követni, már akkor is fölülte értékes munkát végzett volna. Igaz, hogy ez még nem jelenti a tanítói nyugdíjügy végleges elintézését, de mindenesetre meg van adva a helyes út, amely okvetlenül eredményre kell, hogy vezessen.

Örvendetes volt megtudni, hogy ami a tanítói fizetéseket illeti, egy a tanítók általában ugyanazon javadalmazást kapják a hitközségektől, amit a hasonló működési évvel bíró állami tanítók. Már alig van hitközség Erdélyben, amely ezen elemi kötelesség elől elzárkózna. Egy hitközségben — tudtuk meg egy felszólalásból — pert indított be a tantestület ezen ügyből kifolyólag a hitközség ellen, de mielőtt az ügy komollyá vált, a hitközség meg egyezett a tantestülettel és megadta az állami tanítói fizetés 93 százalékát.

Üdvösek voltak a tankönyvek, az iskolán kívüli nevelés és egyéb pedagógiai ügyekben hozott határozatok is, de a gyűlés általában mégis azt a benyomást keltette, hogy nem volt kellőképpen előkészítve. Jó lett volna, ha a vezetőség a tanítósságot jóval a gyűlés előtt, a sajtó útján tájékoztatta volna azon problémák felől, amelyeket tárgyalatni akart, hogy a gyűlésre már kidomborodtak volna a vélemények. A gyűlést oly időre kellett volna összehívni, amidőn előzőleg egy ismerkedési estélyt kellett volna tartani. Ennek hiányában a választásnál oly teljesen kiváló személyek nem kaptak nekik méltó és megfelelő szerepet az Egyesület tényleges vezetésében, akiknek mellőzése effektív kárt jelent az Egyesületnek.

Elismerés jár az Egyesület elnökségének, ellenben azért, hogy az alapszabályokat, amelyeket előzőleg a minisztérium jóváhagyott, kinyomatta és a tagok közt szétosztotta. Így megadta a lehetőséget arra, hogy a tagok a vezetőség ténykedéseit tárgyilagosan figyelemmel kísérhesse.

Bölcs és higgadt elgondolásra vall a tanítósságnak azon álláspontja is, hogy az iskola szemlemének kidomborítása tekintetében nem fogadott el határozott direktívákat, hanem az egyes tantestületekre biza

A Keren Kajemet újból kiadja a jelszót: Fel Felső-Gallileába! A Hule környéke körül a telepítéseknek virágzó koszoruját akarja megteremteni, egy összefüggő zsidó területet Daganjától Mentulláig. Ez a leghatásosabb felelet Erec Jisráél feldarabolásának tervére.

annak elbírálását, hogy a zsidó vallási és nemzeti motívumok közül azt domborítsa ki jobban az iskolában, amely a helyi viszonyoknak jobban megfelelnek, nehogy az iskola békétlenséget okozzon a hitközségben.

Viszont fölülte helytelenítjük a vezetőség ama érthetetlen eljárását, hogy mind eddig került a sajtó igénybevételét. Meg vagyunk győződve arról, hogy az ország-

részi zsidó sajtó szívesen bocsátja hasábjait az Egyesület rendelkezésére, ami ennek fejlődését és így az egész itteni zsidó tanügyet és iskolaügyet nagy mértékben előbbre vinné. Ugy tudjuk, hogy e tekintetben változás fog történni a vezetőség magatartásában és ettől reméljük, hogy az Egyesületben, amelyre még nagy feladatok várnak, aktívabb és pezsdülőbb élet fog megindulni.

F. L.

KÖZGAZDASÁG

Nagy eredményt ért el az elmúlt évben a cluji Kishitelbank

A cluji Kishitelbank vasárnap tartotta meg évi rendes közgyűlését. A bank előterjesztett mérlege ékeskedően bizonyította, hogy az intézet teljesen reorganizáltan és felkészülten mindenképpen méltó arra a bizalomra és érdeklődésre, amellyel városunk zsidó közönsége és közvéleménye fordul feléje.

Az igazgatósági jelentés rávilágított arra a szerepre, amelyet a Kishitelbank intézménye a zsidó kisegyszisztenciák megsegítése és megtartása terén kifejt. Ez a szerep messze kiemelkedik azoknak a számoknak a keretéből, amelyet egy bankmérleg jelentés oly népi problémává nötte ki magát, melynek sorsát, küzdelmeit és eredményeit az egész zsidóság a maga közügyének kell tekintse.

A cluji Kishitelbank évtizedes múltját három periódusra osztotta az igazgatóság: jelentés. Az első periódus, amely az 1906—1933 éveket foglalja magában, a vajadás és a gyakran keserű tanulságok gyűjtésének időszaka volt.

A második periódus, amely az 1934—1936 éveket öleli fel, az újjáépítés ideje alatt. A legfontosabb szerep a harmadik periódus, a jövőre hárul, amikor biztosítanunk kell, hogy az intézmény megerősödjön álljon harcra készen a minden oldalról támadott zsidó egzisztenciák megvédésében.

Ezt a jövőbe néző feladatot csak úgy tudjuk megközelíteni, ha az összes romániai kiskasszák egységes irányítás alá kerülnek és ennek az egyesülésnek kivitták a jogi személyiséget. Ezt a feladatot sikerült is megoldáshoz juttatnunk és ezáltal a Kisbankok normális működésének előfeltétele biztosítva van.

Az igazgatósági jelentés meleg felhívással fordult a zsidó közönséghez, hogy tartsa kötelességének az intézmény támogatását akár részvényjegyekkel, akár kötött betétekkel.

A cluji Kishitelbank utolsó éveinek pénztári adatai az intézet igen jelentős megszilárdulásáról tesznek tanúságot. Míg az 1933 és 1934 években tíz és félmillió lej körül ingadozik a pénztár bevételei forgalma, ez a forgalom 1936-ban már 14.101.703 lejre emelkedik.

A cluji bank 1934-ben 876 kölcsönt folyósított 6.007.226 lej összegben, 1935-ben 1013 kölcsönt 7.341.963 lej és végül 1936-ban 1099 kölcsönt 8.419.142 lej összegben. Az adóssok fizetési kötelezettségeiknek pontosan eleget tettek.

Az intézet a látra szóló betétek üzletágát nem forszirozta, ezzel szemben nagy gondot fordított az intézet üzletpolitikájával meg egyező kötött betétek gyűjtésére, mely törekvését siker koronázta. Így az utjonnan kötött betétekre 1935-ben 440.725 lej, 1936-ban 962.814 lej folyt be. A betétesek fele kisemberekből áll.

Az intézet az 1934—36 években betéteseinek 4.139.333 lejt fizetett ki, mégis a kötött betétekre ténylegesen befizetett összeg 1936 december 31-ével 3.001.518 lejt tett ki. Az utolsó két évben akvirált betétesek száma háromszorosa a régi betétesek számának és az újak által befizetett összeg eléri majdnem a fennálló régi betétesek által befizetett összeget.

Az új részvénytöke gyűjtése sikeresen halad előre és 1936 végével az új részvénytöke 406.325 lejre rugott.

Az elért eredményekért nemcsak az intézet igazgatóságát illeti köszönet, hanem elsősorban a Foundation, amely teljes gondossággal támogatta a cluji kiskasszát.

A közgyűlés az igazgatóságba a régi tagok közül ismét beválasztotta Boschán Gézát, a bank köztisztelnek örvendő elnökét, Grosz Hermann, Barabás Andort, Schwartz Sándort, Vigdorovits Izsót, Glancz Jakabot és Rózsa Mórt. Új igazgatósági tagok lettek: Adler Jenő, Grünfeld Dávid, Heller Ferencz, Salamon Antal, Lusztig Nándor, Goldstein Márton, Baumzweig Márton, Schwartz Mór, Hoffmann Sándor. A felügyelőbizottságba a régi tagok közül Kelemen Bernátot, a bizottság elnökét, Peller Lajost és dr. Rimóczy Eándort választották be, akiket Rosenfeld Armin, Fischer Mihály és Holländer Sándor új tagokkal egészítettek ki.

„a butor“ tervezők és készítőik

száma. Albumalak, számos képpel: kivitelezett berendezések, rajzok, tervek, cikkek. Egy évre 435 lej, félévre 225 lej, 1936-os szám 36 lej LEPAGE-nál Cluj. Utánvételt portó. Ha beküldi franco.

Héber szótárak

Mannheim—Grosz: Héber-magyar szótár
az első modern teljes héber-magyar szótár rövid nyelvtannal, 628 oldal, kb. 20.000 címszóval díszes kötésben 300 lej, füzve 200 lej.

Mannheim: Magyar-héber szótár
modern magyar-újhéber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az

Uj Kelet kiadóhivatalában
Cluj, Str. Baroa L. Pop 10.

Uj R az an

Hangok

Jeruzsálem, m...
arab lap london...
megbízható hely...
rint az angol k...
vet akar kiadni...
amelyet a királ...
egy időben hoz...
addig a bizotts...
ják tartani. Igy...
zsidókat és ang...
fogják állítani...
módjában tiltak...
a jelentés és a...
vége előtt meg...
megvalósítását...
válság akadál...
Könyv kiegészi...
lehetőség, ha a...
ge ezt akarni f...
A Foreign C...
szerint a királ...
kálatait és mo...
elkészítésével f...
végén a népsz...

A

BERLIN

„Egy bolsevik...
cseviszki mar...
amelyekben...
kapcsolatba...
és közelképé...
vezetésének...
török azt su...

A

a ne...
SZ

Bucuresti, m...
zó pontjain f...
eddig még ös...
hozták nyilván...
egyébként is...
kozik meg. A...
ugyan ugy in...
szágbán meg...
tásokat, de a...
helyesebbnek...
re kitölteni. E...
van szó, aho...
szertisége nyi...
berális párt...
Erdélyben el...
és néhány ol...
ban, vagy vá...
a liberális pá...
ahol tudni vé...
zék fölül fog...
párton.

Ilyen körü...
mitani lehet...
rasztpárt kis...
fog kikerülni...
beosztott vá...
járul az is, ...
százaléka há...
folytat a ne...
ebben az ád...
sőbboldal...
napra a legé...
vezetőségét...
a párton bel...
megnyilatkoz...
sajtója melle...

Új Fehér Könyvet akar kiadni az angol kormány a Palesztina-kérdésben

Hangok az ország felosztásának terve ellen. Május végén elkészül a királyi bizottság jelentése?

Jeruzsálem, május 12. Az El Livaa című arab lap londoni tudósítója jelenti, hogy megbízható helyen nyert értesüléseket a Fehér Könyvet akar kiadni a palesztinai helyzetről, amelyet a királyi bizottság jelentésével egy időben hoznának nyilvánosságra. Mind addig a bizottság jelentését titokban fogják tartani. Így úgy az arabokat, mint a zsidókat és angolokat befejezett tények elé fogják állítani és a parlamentnek sem lesz módjában tiltakoznia. Nem valószínű hogy a jelentés és a Fehér Könyv még július vége előtt megjelenjen. A Fehér Könyv megvalósítását legfeljebb csak kormányválság akadályozhatja meg. A Fehér Könyv kiegészítésére és változtatására van lehetőség, ha a parlamentnek nagy többsége ezt akarja megfogja.

A Foreign Office-től nyert értesülések szerint a királyi bizottság befejezte munkálatait és most már a jelentés végleges elkészítésével foglalkozik. Ez már május végén a népszövetségi mandátum-bizott-

sághoz fog kerülni és csak azután hozzák nyilvánosságra.

A legfelsőbb arab tanács több napi tárgyalás után határozatot hozott, melyben tiltakozik Palesztina kettéosztása ellen. A továbbiakban a határozat követeli a zsidó vándorlás felfüggesztését, a Balfour-deklaráció semmissé nyilvánítását és arab nemzeti kormány felállítását.

A Times közli Albert Montefiore Hyamson egykori palesztinai bevándorlási biztosi cikkét, melyben ez helyteleníti Palesztina felosztásának tervét. Ez Angliát megfosztja eddigi felelősségétől. A két ellenséges és jogosan elégedetlen ország között állandóan az angol hadseregnek kellett fenntartania a rendet. Egyik állam sem lehetne gazdaságilag önálló. Zsidó állam Jeruzsálem nélkül nem is képzelhető el. Ezzel szemben a zsidók és arabok az egységes Palesztinában széles kulturális, vallási és gazdasági autonómiában részesülhetnek.

A „Vörös Napoleont száműzetésbe küldik“

BERLIN, május 12. (Rador.) *Havas: A „Vörös Napoleont száműzetésbe küldik“, „Egy bolsevista vezér száműzetése“, ilyen címek alatt közlik a német lapok Tukacevszki marsallnak a volgai katonai kerület élére való kinevezését. Politikai körök, melyekben Tukacevszki áthelyezése nagy szenzációt keltett ezt az intézkedést kapcsolatba hozzák a Radek perrel és azt állítják, a Kremlinből történt radikális közbelpépés, hogy a hadsereg teljes mértékben alávesse magát az ország politikai vezetésének. Lehetséges, hogy a változásokat csak Sztalin idegessége váltotta ki, kikérik azt sugták, hogy egy katona tör a hatalomra.*

A liberális párt 137 ezer, a nemzeti parasztpárt 104 ezer szavazatot kapott az eddigi községi választásokon

A gogisták és vaidisták jóval alulmaradtak

Bucuresti, május 12. Az ország különböző pontjain folyó községi választásoknak eddig még összefoglaló eredményét nem hozták nyilvánosságra. A választásokban egyébként is kevés rendszeresség mutatkozik meg. Az új közigazgatási törvény ugyan úgy intézkedett, hogy az egész országban meg kell tartani a tanács választásokat, de a kormány egyes területeken helyesebbnek vélte azokat bizonytalan időre kitolni. Elsősorban olyan megyékről van szó, ahol a nemzeti parasztpárt népszerűsége nyilvánvalóan győzött volna a liberális párt fölött. Így ugyanzólván egész Erdélyben elhalasztották a választásokat és néhány olyan megyének egyes járásaiiban, vagy városaiban írták azokat ki, ahol a liberális párt erőnek hitte magát, vagy ahol tudni vélte, hogy a jobboldali ellenzék fölül fog kerekedni a nemzeti parasztpárton.

Támadások keresztjében

Ilyen körülmények között már előre számítani lehetett azzal, hogy a nemzeti parasztpárt kissé megtépzott tekintéllyel fog kikerülni a kormány által önkényesen beosztott választási kerületekben. Ehhez járul az is, hogy az ország sajtójának 80 százaléka három éve eszeveszett kampányt folytat a nemzeti parasztpárt ellen. Vezet ebben az ádáz támadásban a szélsőjobboldal, melynek organumai napról napra a legélesebb vádakkal illetik a párt vezetését és politikai tőkét kovácsolnak a párton belül jelentkező ellentétek minden megnyilatkozásából. De a szélsőjobboldal sajtója mellett most már élesen a párt el-

len fordul az Univerusul is, mely eddig nem ütött meg túlságosan ellenséges hangokat az ország második nagy kormányzó pártjával szemben. A chisineui választási kartell óta azonban, melyben mint ismeretes, a nemzeti parasztpárt az összes demokrata csoportokkal együtt indult a választási harcban, az Univerusul a judeo-kommunisták szövetségeseként kezeli a nemzeti parasztpártot és ha nem is szélsőjobboldali lapjainak a tónusában, de elég élesen vezeti a harcot ellene.

Az eddigi eredmények

Ennek ellenére a nemzeti parasztpárt az eddig lezajlott községi választásokon az ország legerősebb pártjának bizonyult. Az eddigi választási eredmények összesítéséből ugyanis az alábbi táblázatot kapjuk:

Liberálisok	137.600
Nemzeti parasztpárt	104.452
Goga-Cuza	78.743
Vaida	41.127
Bratianu György	21.720
Iunian	7.952
Averescu	7.443

A táblázat élen természetesen a liberális párt áll, amely egyrészt csak azokban a választási kerületekben tartotta meg a választásokat, ahol győzelme biztos volt, más részt pedig rendelkezésére állott az egész közigazgatási apparátus, mely természetesen a kormány elsőbbségét igyekszik megteremtteni a választási eredményekben.

Az ellenzéki trükkök

Mint Dreptatea, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja írja, az eddig lezajlott vá-

Szép fehér fogak

nevető szájban önkéntelenül is szimpátiát ébresztenek. Az ön fogai is tetszhetnek, Chlorodonton ebben segítségére lesz. A fogak, Chlorodonttal ápolva, szebben ragyognak, szebbet mutatnak. Dacára a legerősebb tisztító hatásnak a Chlorodont fogpaszta nem támadja meg az értékes fogzománcot, mert a Chlorodont tisztítóanyaga puhább a fogzománcnál. Kérem, gondoljon erre, ha fogkrémet vásárol!

Chlorodont
Fogpaszta

lasztásokon különböző kartelleket is létesítettek a nemzeti parasztpárt ellen, a kisebb ellenzéki pártok pedig igyekeztek a nemzeti parasztpárt jeléhez hasonló jelekkel operálni, ami helyenként zavart idézett elő a választók között. Sok választó tévesztette össze a nemzeti parasztpárt körjelét Goga jelvényével, mely a kör volt benne két ponttal, vagy a Vaidáéval, mely két körből áll, benne egy ponttal. Az ifjovi liberálisok még ennél is tovább mentek és szintén a kört választották benne egy ponttal.

„Az elmúlt évben, sőt az előző években lezajlott választások” — írja a Dreptatea — megmutatták, hogy az ország néptömegei nem befolyásolták magukat a nemzeti parasztpárt ellen vezetett kampánytól, hanem hűségesek maradtak a párt programjához és ideológiájához.

Végül a lap hangsúlyozza, hogy a néptömegeknek a községi választásokon ilyen határozott formában megnyilatkozó bizalma egyedül a nemzeti parasztpártot jogosítja föl a hatalom átvételére.

Pop Valér távollétében szűkebb körű bizottság tárgyalja a kartelltörvényt

Életbeléptetik a kartelltörvényt. Vaida Sándor fontos politikai kijelentésekre készül

Bucuresti, május 12. Az ipar- és kereskedelmiügyi minisztérium a minap megjelent kartelltörvény alkalmazásának általánossá tételével foglalkozik. A minisztérium úgy döntött, hogy már június 9-ig főállítja a legfőbb kartell tanácsot és megkezd a termékek és nyersanyagok árainak ellenőrzését.

A minisztérium egyben körleveleket intézett az összes kartellekhez, hogy az új törvényrendelet 23-ik szakaszában foglalt utasításoknak megfelelően, a dekretum megjelenésétől számított 30 napon belül vessék magukat alá a 4. és 5-ik szakaszokban foglalt intézkedéseknek, mert a 19-ik szakasz értelmében ellenkező esetben súlyos megtorlásokat alkalmaznak velük szemben.

A Capitala szerint Vaida Voevod, rövidesen fontos kijelentéseket fog tenni a napirenden levő eseményekről pártjának vezetőberekével folytatott megbeszélés után. Nyilatkozatát élénk érdeklődéssel várják.

A tegnapi minisztertanácsban elhatározást nyert az is, hogy a kabinet legközelebbi értekezletét csak május 20-án tartja. Addig szűkebbkörű bizottság fogja tanulmányozni a nemzeti munkavédelmi törvénytervezetet, amit Valer Pop készített el. A tervezethez bizonyos megjegyzéseket fűznek és azokat a kereskedelmi miniszter elé terjesztik, amikor hazajött Jugoszláviából.

Szombaton találkozik Hitler Mussolinivel?

Állítólag csak Göring utazik Velencébe. A német távirati iroda éles angol-ellenes támadása

Berlin, május 12. (Rador.) Neville Chamberlain találkozásának és nagyjelentőségűnek hitt párbeszédének napján, a DNB ügynökség hivatalos közleményt adott ki, amelyben élesen támadja az angol sajtót, sőt belekeveri az angol kormányt is. A guernicai állítólagos bombázásból kiindult sajtóhadjárat — mondja a DNB — aljas mesterkedés, amitől az angol propagandairódák nem állanak távol. A kegyetlenkedésekről terjesztett meséket minden skrupulus nélkül tárták a világ elé. Így szabotálják a kívánt megegyezést, amit Németország lojálisan felajánlott. Angliában a hivatalosnak tekinthető nyilatkozat nagy meglepetést keltett.

Hitler és Mussolini találkozása

Bécs, május 12. (Rador.) Hir szerint Mussolini szombaton találkozik Hitlerrel Velencében. Annyi bizonyos, hogy hivata-

los német vonat indul május 15-én Velence felé. A vonat öt kocsiából fog állani és 9 órakor érinti Innsbruckot Velence felé utban. Hivatalos jelentés nem érkezett róla, hogy kik fognak helyet foglalni a vonatban. Egyik verzió szerint Göring és nem Hitler fog utazni a vonaton.

Hodza londoni nyilatkozata

London, május 12. (Rador.) A Morning Post című lapnak adott intervjújában, Milán Hodza csehszlovák miniszterelnök emlékeztetett a német sajtó minapi csehellenes kampányára és ezeket mondotta: A jövő most megnyugtatóbbnak tűnik. Egyébként, — mondotta Hodza — nem kérek Angliától újabb kötelezettségeket, csak azon ténynek elismerését, hogy Csehszlovákia olyan tényező, amely közreműködik a béke fenntartásában s amely tehát megérdemli, hogy bátorítsák.

SPORT

Győzelemmel kezdte európai turáját a telavivi Amal kézilabda csapata

Amal Tel-Aviv—Makkabi Bucuresti 13:4 (9:1)

Bucuresti, május 12. (Az Uj Kelet tud.) A telavivi Amal kézilabdacsapata tegnap Bucurestiben szerepelt. Ellenfele a bucaresti Makkabi együttese volt. A telavivi csapat káprázatosan szép játékkal 13:4 (9:1) arányban győzte le bucaresti testvér-egyesületét. A győztes csapat minden egyes tagja kiváló játékos, Louis Katz kapus és Itim balszélső nemzetközi klasszis. A vesztes csapat legjobbjá Ingel volt.

A mérkőzést szépszámu közönség jelenlétében Sontag vezette. A közönség melegen ünnepelte a palesztinai kézilabdacsapatot.

Nem fuzionál a Juventus. Egyes lapokban az a hír terjedt el, hogy az Unirea Tricolor, amely a Nemzeti Bajnokság A) ligából minden valószínűség szerint kiesik, fúziós tárgyalásokat kezdett a Juventuszal. A Juventus vezetősége a legerélyesebben megcáfolta a fúziós híreket.

A jugoszláv-magyar válogatott mérkőzéssel egyidejűleg Belgrádban a két ország B) csapatai találkozottak. Győzött a jugoszláv B) csapat 3:0 (0:0) arányban.

A HUNGARIA ÉS FERENCVÁROS BUCURESTIBEN. Tudósítónk jelenti: Tárgyalások folynak abban az irányban, hogy a nyár folyamán két-két mérkőzésre Bucurestibe fájjon a Hungaria és Ferencváros. A tárgyalásokat a NAC folytatja.

Uj rudugó világrekord. Newyorkból jelentik: Paolo Altóban rendezett atlétikai verseny keretében megjavították a rudugrás világrekordját. Meadoros olimpiai bajnok és Sefton világrekorder 4 méter 48 centimétert ugrott.

Junius 13-án játsza Románia első mérkőzését a KK-ban. Bucurestiből jelentik: A magyar labdarugószövetség hivatalosan közölte, hogy a bajnokságot junius 6-án befejezik. Ennek fogva a magyar bajnokság harmadik helyezettje a román bajnokkal junius 13-án játsza első mérkőzését Bucurestiben.

AMERIKA KILÉPETT A NEMZETKÖZI ASZTALITENISZ SZÖVETSÉGBŐL. Newyorkból jelentik: Az Amerikai Asztalitenisz Szövetség hivatalosan értesítette a nemzetközi asztalitenisz szövetséget, hogy a világbajnokságon Amerikán esett sérelem miatt kilép a nemzetközi szövetségből. A világbajnoksági versenyen ugyanis a női egyes döntőjét, amelybe az amerikai Aarons és az osztrák Prinz kerültek, pötyögtetés miatt félbeszakította és döntetlennek minősítette.

Az FC Rapid vasárnapi cluji mérkőzése után könnyen végzetessé válható balesetnek esett áldozatul. A sporttelepről a szállodáig autón tette meg az utat a bucaresti labdarugó-egyesület. Az autó azonban a sétatéren neki-szaladt egy másik autónak, amelynek következtében a bucarestieket vivő kocsit megbil-ent. Szerencsére két fának dőlt s így súlyo-sabb következménye nem volt a balesetnek. Mindössze Wetzer szenvedett könnyebb ter-mészetű zúzódásokat. A többiek az ijedség-gel uszták meg.

A kis távolságra való tekintettel... A Fülöpzigetek olimpiai bizottságának elnöke, C. Vargas közölte a tokiói olimpia rendező bizottságának elnökével, Tokugava herceggel, hogy a tokiói olimpián olyan hatalmas csapatot fognak felvonulni, mint még soha. Ez érthető is, mert ilyen közel még alig értek olimpiát (csak a losangelesit). A távolság a Fülöpzigetek és Japán közt mindössze annyi, mint ide India...

Az Unirea Tricolor két játékosát, Sonny Niculescut és Sucitulescut három-három hónapra sportszerűtlen életmód miatt felfüg-gesztette.

A bucaresti Juventus labdarugócsapata a nyár folyamán Belgrádba rándul. Szó van róla, hogy a Beogradsky még az év folyamán visszaadja a látogatást.

Egyetemi tanárok által megállapítva biz-tos hatása a
BIXADI-VIZ,
amely a gyomor-, bél-,epe-, hólyag- és gyomorégési fájdalmak ellen a legjobb, mert fogyasztása enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható minde-nütt. 25 üveg vételnél a forrásnál is meg-rendelhető. Adm. Izvo-ului Bicsad, jud. Satumare.

A román válogatottcsapat balti turáját a következőkben állították összesen: Julius 4-én: Románia—Lengyelország Varsóban. Julius 8: Románia—Litvánia Kaunasban. Julius 11: Románia—Lettország Rigában. Julius 13: Ro-mánia—Finnország Tallinban.

Az aradi AMTE egyévre felfüggesztette Szaniszlót, az egyesület kiváló balfedezetét. A felfüggesztésre az adott okot, hogy a játékos sportszerűtlen életmódot folytat, amelyet többszöri figyelmeztetés és büntetés dacára sem hagyott abba.

Még sem lesz junius 3-án Schmeling—Brad-dock világbajnoki döntő. Newyorkból jelentik: Az ökölvívószövetség, Braddock és Schmeling között megállapodás jött létre, mely szerint a junius 3-ra tervezett Schmeling—Braddock világbajnoki döntő halasztást szenved. Ehe-lyett junius 22-én Braddock—Joe Louis mér-kőzés lesz, amelynek jövedelméből Schmeling is részesül és majd az ősszel lesz a világbaj-noki döntő Schmeling és Braddock—Luis mér-kőzés győztese között. Mert így kívánja az üzleti érdek...

Tizenhárom és félmillió tiszta hasznot mutat ki a cluj-kolozsvári villamosüzem 1936-os mérlege

Leikes hangulatú közgyűlésben ismertették a villamosmű elmúlt évi működését. A közgyűlés elismerését fejezte ki Munteanu vezérigazgató tevékenysége iránt

Cluj-Kolozsvár, május 12. (Az Uj Kelet tud.) A Cluj-kolozsvári villamosüzem tegnap tartotta közgyűlését dr. Hatiegan Gyula egyetemi tanár, az igazgatóság el-nöke elnöklétével. A nagyszámban megje-lent részvényesek mellett jelen volt a köz-gyűlésen a város képviselőiben dr. Drá-gan Miklós egyetemi tanár, a városi inter-imár bizottság elnöke és Cortazzi mérnök, mint a magántöke képviselője. A közgyű-lés leikes hangulatban fogadta el az 1936. évi mérleget.

A mérleg tételei közül néhányat az aláb-biakban ismertettünk.

Az elektromos áram eladása 1936-ban 59 millió 272 ezer 283 lejt eredményezett, amelyhez a bankoktól inkasszált kamatok fejében 237 ezer 606 lejt járul. A bruttó összjövedelem tehát 59 millió 509 ezer 889 lejt tesz ki. A termelési költségek 33 mil-lió 360 ezer 623 lejt tettek ki, a városnak fizetendő járulékok egymillió 832 ezer 120 lejt, alapokra és amortizációkra 10 millió 556 ezer 272, a költségek tehát végösszeg-ben 45 millió 749 ezer 15 lejt emelkedtek.

A tiszta haszon tehát 13 millió 760 ezer 874 lejt. A részvényeseknek fizetendő osz-talék 6.30 százalékos.

A mérlegben a következő aktívákat lát-juk: az ingatlan befektetéseket, amelyek a város apportját magukban foglalják és a vállalatnak az 1930 előtt beruházott be-fektetéseit, amelyek 193 millió 325 ezer 478 lejt értéket képviselnek.

A realizálható értékek magukban foglal-ják az előfizetőket, a raktárkészletet és az állami kötvényeket, 36 millió 50 ezer 937 lejt értékben, továbbá a pénztárban és a bankoknál diszponibilis összegek 14 millió 43 ezer 260 lejt.

A passzívák között elsősorban a vállalat alaptőkéje szerepel 170 millió lejt értékben, különböző tartalékoké, alapok és amor-tizációk, 49 millió 88 ezer 123 lejt értékben, szállítások és hitelezők 10 millió 578 ezer 678 lejt értékben, amelyekből a fent jelzett 13 millió 760 ezer 874 lejt tiszta haszon származik.

Az aktívák és passzívák végösszege 243 millió 427 ezer 675 lejt tesz ki.

A mérlegből az alábbi statisztikai ada-tok érdekesek:

A villanyáram fogyasztói öt kategóriá-ba oszthatók: havi 45 kilovattnál többet fogyasztó (500 lejt), előfizetője havi átiag-ban 1367 van a vállalatnak; 17-től 45 kilovattig terjedő fogyasztója (200—300 lejt) 3145, 9 és 16 kilovatt között (100—200 lejt) 3382, 1—8 kilovatt között (100 lejen alól) 6410 előfizető és 0 kilovatt áramot fogyasztó előfizető 642 van havonta. Ezek az adatok azt bizonyítják, hogy Cluj-Ko-lozsváron a magánfogyasztás nagyon ala-csony. A közvilágításra fordított villamos-energia 573 ezer 34 kilovattól (1935) 683 ezer 223 kilovattalra emelkedett: 1936-ban, míg a vízvezetéknel az 1931-ben fogyasz-tott 2 millió 188 ezer 207 kilovattól 820 ezer 451-re esett vissza 1936-ban.

Az ipariáram Cluj-Kolozsváron a követ-kerőképpen alakult: 1931-ben egymillió 237 ezer 34 kilovatt, 1932-ben 1 millió 374 ezer 691 kilovatt, 1933-ban egymillió 346 ezer 334 kilovatt, 1934-ben 1 millió 804 ezer 798 kilovatt, 1935-ben egymillió 750 ezer 99 kilovatt, tehát 1934-ben érte el a maximumot és azóta újra csökkent.

A vállalat ügyfeleinek nyújtott leírások 1936-ban a világításnál 2 millió 140 ezer 154 lejt, a géperőnél 3 millió 348 ezer 662 lejt, összesen 5 millió 518 ezer 816 lejt, ami az eladott elektromos áram 10 százaléká-nak felel meg.

A mérleg ismertetése után a közgyűlés meleg ünnepsémben részesítette Eugen Mun-teanu mérnököt, a vállalat vezérigazgató-ját, aki példaadó munkával, objektivitás-sal és ügyszerelettel irányítja a város leg-nagyobb közérdekű vállalatát.

Megvételre keresem

Jüdisches Lexikon

IV. és V. kötetét

Ajánlatokat ár megjelölésével az Uj Kelet kiadóhivatalába kérek.

Művészeti Lakberendezés

SZÉKELY ÉS RÉTI
BUTORGYÁR R.T. · BUCURESTI · TG. MURES
TERVEZÉSÉBEN
KIVÁNTA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, csütörtökön utoljára: Házasságra ítélem. Lillian Harvey és Willy Fritsch vigjátéka. Holnap, péntektől: Uj gazdagok. Diadalmas sikerű francia film. Főszerepekben: Harry Baur és Signoret. Claude Farrère szenenáriumára után rendezte Marcel L'Herbier. Vasárnap d. e. 11.20 órakor 7 és 12 lejért matiné. A Mont-Blanc meghódította. Rendkívül szép expedíciós filmregény.

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, május 12-én szőzönnyitő premier: A szivek vására. Pazar kiállítású film-regény. Fősz.: Kay Francis és George Brent. Műsor előtt orosz kabaré. Hely-árak összes bélyegekkel együtt: Erkély 15 lejt, földszint 24 lejt. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs műsor! 3 film: I. Tökéletes gyil-kosság. Dráma, büntény, borzalom. Ló-kács Pál. II. Stan és Bran rendőrök. Ne-vető orkáni III. Híradó. Helyárak: 10 és 12 lejt. Diákoknak kedvezmény. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtökön, pénteken, szombaton és vasár-nap 3, 6 és 9 órakor két világszenzáció, egy helyár! I. Nők nők ellen. Az évad legnagyobb revüfilmje. Fősz.: Dick Po-well, Ruby Keller és Joan Blondel. II. A 13-as kém. Izgalmas társadalmi dráma. Fősz.: Gary Cooper és Marion Davies. Helyárak: 10 és 12 lejt.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lejt, vastagabb betűvel 4 lejt. Legkisebb apróhirdetés 20 lejt. Allástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelligés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Eladó egy 10/30-as és 9/32-ös kötőgép. Herskovits, Sighet, Bratianu 10.

Férfi divatszakkmat tanult, kirakatrendezés-hez értő, románul perfektil tudó segédet fel-veszek azonnali belépésre. Hubner Lajos Targumures.

Keresek תורה ודבר תורה megvételre. Lehet használt is. Leib Manó Alunis, jud. Mures.

Gyümölcsösnek való egy hold prima föld, új házzal és gazdasági épületekkel, olcsón eladó. Chifor rendőrigazgató.

20 és 25 literes patent tejkanna, cca 20 drb kisebb tejkanna, 60 l. óránkénti teljesítő-képességű Alfa tejfőzőgép, kétajtós nagy jégsekreány eladó Schwartz Ignácnál Str. Memorandului 13. (Menza).

Kézpénzgaranciával rendelkező agilis utazó textilszakkmatában, esetleg posztüzetben való azonnali belépésre állást keres. „Agilis” jel-igére a kiadóba.

Egy különbjeáratu butorozott szoba, buto-rozatlanul is, központban junius 1-re kiadó. Érdeklődni Kruck Str. Masaryk 36 lehet.

Palesztinai cikkek terjesztésére helyi piacon két agilis propagandista leányt keresünk. Cim: a kiadóban.

Sángoerge-Bái fürdőn május 20-án meg-nyílik a parkban levő s a jó főztjéről és pon-tos kiszolgálásáról ismert Grossmann ארטה כשר vendéglő.

Kiadó szép tágas szoba fürdőszoba haso-nálattal butorozva vagy anélkül. Reg. Ferdin-and 34. I. em. 10.

Azsurozógép teljesen jókarban sürgősen eladó. Cim: Terkeltaub Mihály Oradea, Piata M. Viteazul 5.

Elsőrendű ארטה כשר vegetárius konyha, cukrászattal egybekötve. Brisszek, lakodal-mak, zsurok rendezését vállalja: Adler, Re-geze Ferdinand 22, I. emelet. Abonensek ked-vezményben részesülnek.

HI

— Készül a jun-estiből jelentik: A rium a junius 8-oztáshoz szükségé

— Időjárásjelen-tőhnyire derült é-nyu szél, lassu fe-csapadék.

— Két teherha-penhágában. Bucu-Tengeri hajózási t-ő hajót rendelt 1938 május 1-én-öt még a jövő év

— Amerikai pá-jelentik: Pansco-körülmenyek kö-zel el dr Frankl Józ-s Hátrahagyott ira-kai párbaj áldoz-történt, hogy egy-miatt összkülönb-ember elhatároz-sorsukat. Dr Fra-és, igéretet tett, kosság követ e-nusz év, amikor-ta. Erdékes, hog-álók sorában. Mé

— Valer Pop-tüből jelentik: M-harangozták, hog-kelelemügyi mi-Pop Valer ma-pedig a Dalmat-káthatólag tiz n-

— A változás-rekedünk, hogy-irányuló vértödt-hogy az emészt-folytán a belek-és enyhe módon-lenként egy-„Ferenc József”-hatása van. Az

— Az előzetes-ságának felhívá-városi előzetes-sága felhívja-műhelyek és eg-ganások figyel-n 19 és 20 éves i-kiképző parancs-ameyben igazol-zetes kiképzés-gyakorlatokon-leg a különböző-vannak és ezid-tes kiképzésre, felhívni az azo-lenkező esetben-értelmében a n-nak el.

— Meghalt-törre ment ki-éves öregasszo-aggmenház lak-Cluj-kolozsvá-házban takarít-azonny egyik b-tén az aggmen-sétatérre és le-

A másik assz-akart állani, zunkba. Szólit-nem mozdult. nak hátra ese-ötödik kerület-nan Ilea Isif- orvos kíséreté-konstatálta a-asszony eltem-alapján, az üg-

— Meghalt-törre ment ki-éves öregasszo-aggmenház lak-Cluj-kolozsvá-házban takarít-azonny egyik b-tén az aggmen-sétatérre és le-

— Meghalt-törre ment ki-éves öregasszo-aggmenház lak-Cluj-kolozsvá-házban takarít-azonny egyik b-tén az aggmen-sétatérre és le-

HIREK

— Készül a június 8-iki annesztia. Bucurestiből jelentik: A nemzetvédelmi minisztérium a június 8-án gyakorolható kegyelemtörvényszárhoz szükséges kimutatásokon dolgozik.

— Időjárásjelentés. Emelkedő légnyomás, többnyire derült ég, enyhe határozatlan irányművelés, lassu felmelegedés, helyi jellegű esapadékok.

— Két teherhajót rendelt Románia Koppenhágában. Bucurestiből jelentik: A Román Tengeri hajózási társaság két új teherzállító hajót rendelt Koppenhágában, amelyek 1938 május 1-én lesznek készen. A két hajót még a jövő évben forgalomba állítják.

— Amerikai párbaj áldozata. Szabadkáról jelentik: Pancsován a napokban titokzatos körülmények között öngyilkosságot követett el dr. Frankl József ötvenhárom éves ügyvéd. Hátrahagyott irataiból kiderül, hogy amerikai párbaj áldozata. Még 1917 májusában történt, hogy egyik intim barátjával egy lány miatt összkülönbözött. Akkor a két fiatal ember elhatározta, hogy a golyókra bizzák sorsukat. Dr. Frankl, aki a fekete golyót húzta, ígéretet tett, hogy husz év múlva öngyilkosságot követ el. Május ötödikén telt le a husz év, amikor dr. Frankl ígéretét beváltotta. Érdekes, hogy ellenfele már nincs is az élők sorában. Még a háborúban halt meg.

— Valer Pop Belgrádba utazott. Bucurestiből jelentik: Már néhány nappal ezelőtt beharangozták, hogy Pop Valer ipar- és kereskedelmiügyi miniszter Jugoszláviába utazik. Pop Valer ma elutazott Belgrádba, onnan pedig a Dalmat tengerpartra megy. Előrelátólag tíz napig lesz távol az országból.

— A változás éveiben, amikor arra kell törekednünk, hogy az agy, a tüdő és a szív felé irányuló vértől való ellensúlyozzuk, valamint hogy az emésztőszervek renyhe működése folytán a belekben beállott pangást biztos és enyhe módon megszüntessük, akkor reggelként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviznek valóban áldásos hatása van. Az orvosok ajánlják.

— Az előzetes katonai kiképzés parancsnok-ságának felhívása. Az egyetemi, iskolai és városi előzetes katonai kiképzés parancsnok-sága felhívja az összes vállalatok, gyárak, műhelyek és egyéb üzemek, valamint a magánosok figyelmét arra, hogy csak olyan 18, 19 és 20 éves ifjakat alkalmazzanak, akik a kiképző parancsnokságtól írást mutatnak be, amelyben igazolják, hogy jelentkeztek az előzetes kiképzésre és rendszeresen megjelentek a gyakorlatokon. Azokat az ifjakat, akik jelenleg a különböző vállalatoknál alkalmazásban vannak és ezidáig nem jelentkeztek az előzetes kiképzésre, a vállalatok vezetői kötelesek felhívni az azonnali jelentkezésre, miután ellenkező esetben az idevonatkozó rendelkezések értelmében a munkaadókkal szemben járhatnak el.

— Meghalt az öreg asszony, aki a sétatérre ment ki sétálni. Málnási Györgyné, 83 éves öregasszony, a római katolikus női aggmenház lakója, minden délelőtt kiment a Cluj-kolozsvári sétátérre, amíg az aggmenházban takarítottak. Ma délelőtt az öregasszony egyik barátjának kíséretében, aki szintén az aggmenházban lakik, újból kiment a sétátérre és leült az egyik tómelletti padra. A másik asszony egy adott pillanatban fel akart állni, hogy visszamenjenek otthonukba. Szólitóta Málnásiné, aki azonban nem mozdult. Hozzányult, mire Málnásinének hátra esett a feje. Az asszony erre az ötödik kerületi rendőrséget értesítette, ahonnan Lea Iosif komiszár, Popovici dr. rendőr-orvos kíséretében kiszállott a helyszínre és konstataálta a hirtelen beállott halált. (Az asszony eltemetésére, a rendőrség jelentése alapján, az ügyészség megadta az engedélyt.)

— Lázás készülődés a Trumpeldor előadásra. E hó 18-án, kedden mutatják be a gileadi hős, József Trumpeldor életének nagy mozzanatait a cluji Davila Színházban. A szindarab hatásos, megrázóan érdekes és színes cselekményét a legszebb palesztinai és galutbéli héber és jiddis dalok festik alá. A szindarabot kitünő műkedvelők játsszák, azonkívül a Stúdió jeles növendékei. Gyönyörű keleti táncok tarkítják az előadást, amelyre lázasan készülődik az együttes. Nagy ambícióval dolgozik a kórus, melyben a város legjobb hangú énekesei vetekednek a sikerért. A darab, amely iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg, a Haggibbor Kfar Hamakkabi céljait fogja szolgálni. A zsidó egyesületek vezetői éppen ezért maguk is ügyelnek arra, hogy minél nívósabb legyen az előadás, amely bemutatja a modern zsidó mozgalmak egyik kimagasló alakját. A zsidó testületek ugyanis rendszeresen kívánják ama kimagasló történelmi alakok színpadon való bemutatását, akik a zsidó sors kialakulására döntő hatást gyakoroltak. A nagy ambíció, amivel a Trumpeldor előadására készülődnek, igazolja, hogy az újjáépítés nagy munkásaira szinte kegyelettel és tisztelettel tekint a zsidó nép. Kívánatos, hogy mindenki idejében váltsa meg jegyét a hangulatos, zenei és drámai szépségekben bővelkedő előadásra.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejtetlenül jó férjem elhunytá és temetésére alakalmából részvétellel igyekeztek fájdalmamat enyhíteni, ezúton fejezem ki köszönetemet. Özv. Fogel Morné.

— Klöntött a Duna. Bucurestiből jelentik: A Credința jelentése szerint a Duna klöntött Chilia Noua vidékén és komoly károkat okozott.

— Meghívó. A Zsidó Párt cluji szekciójára ezennel meghívja a női, iparos és ifjúsági szekciók tagjait a 13-án, ma este 9 órakor a párt Str. Stroescu 7/b szám alatti helyiségében megtartandó ülésre. Cluj, 1937 május 12. Dr. Kertész Jenő s. k. elnök, dr. Kohn Ottó s. k. titkár.

— Nem halasztják el az iskolai tanév berekesztését. Bucurestiből jelentik: Cáfólják azt a hírt, hogy a tanév berekesztését elhalasztanák. Ez nem lehetséges, mert így zavarok állnának be az érettségi és felvételi vizsgák terminusaiban.

— Letartóztatott Párizsban egy jugoszláv anarchistát. Párizsból jelentik: Marosics István jugoszláv származású anarchistát tegnap a francia fővárosban letartóztatták hamis utlevél használata miatt. A rendőrség egyelőre ugyan valószínűsíti bizonyítékok hiányában is fogva tartja Marosicsot, miután az a gyanu merült fel, hogy az angol koronázásra induló és Franciaországon átutazó jugoszláv küldöttség ellen merényletet akart elkövetni.

— Tisztújítás a cluji Chevra Kadisánál. Vasárnap, május 9-én tartotta tisztújító közgyűlését a kongresszusi hitközség chevra kadisája, mely alkalommal egyhangú lelkesedéssel ismét Somogyi Miksa választotta meg a chevra elnökéül, immár negyedszer. Alelnökök lettek Gergely Dezső és dr. Weisz Jenő. Az előjáróság tagjaivá: Weisz Jenő mint pénztáros, Flohr József mint ellenőr, Breuer Mór mint gazda, dr. Kelemen Rezső mint ügyész, Boros Bernát, Freu Lajos, Sipos Jenő és Stern Sámuel mint gabék választották meg. Felügyelőbizottsági tagokká Hunwald Gyula és Salgó Dezső, chevra orvosokká pedig dr. Kis Árpád és dr. Pártos Ervin választották meg. Somogyi Miksa mint újonnan megválasztott elnök programjában kijelölte azt az utat, amelyen a chevranak haladnia kell és ígéretet tett, hogy legjobb igyekezetével és tudásával kívánja továbbra is szolgálni a Szentegylet érdekeit. Dr. Weisz Jenő az új munkatársak bizalmáról és hathatós támogatásáról biztosította az elnököt és a választó közgyűlést, végül dr. Weinberger Mózes főrabbi üdvözölte az új elnökséget és előjáróságot az Isten áldását kérte működésükre. (L. S.)

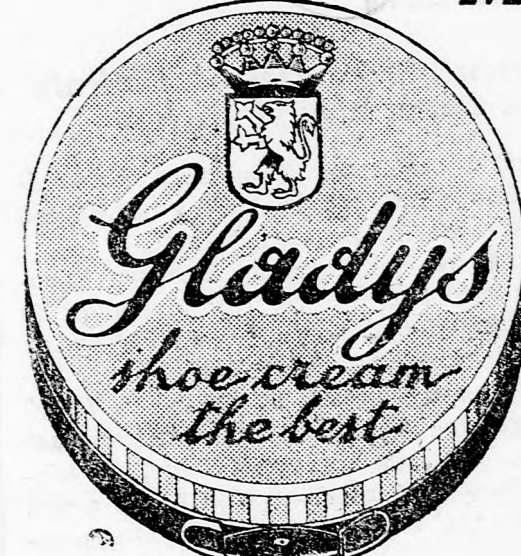
Az egész országban

Gladys-KRÉM!

Miert? Kiváló minősége mindenkit meggyőzött. Lehetetlen, hogy valaki, aki fényes cipőt akar, azért hogy mindenkor jól álljon látszon, ne használjon Gladys krémet.

A vegyészterén eléri legutolsó tel-federése alapján a Gladys gyár vegyi laboratóriumának sikerült felülmúlhatatlan receptet találnia, amely a kiváló Gladys cipőkrém gyártására szolgál. Ha Gladys cipőkrémet vásárol, bizonyos lehet afeől, hogy a cipő tisztítására és gondozására legmegfelelőbb szert használja.

Ne felejtse el! MEG A LEGOLCSÓBB PÁR CIPO IS SOKKAL DRÁGABB, MINT EGY DOBOZ GLADYS CIPŐKRÉM.

— Újra kivégeztek az olaszok Abesszinában egy felkelő-vezért. Rómából jelentik: A lapok jelentése szerint Desta felkelő-vezért, egyikét azon mozgalom vezetőinek, amely április 13-án több olasz munkás megölését eredményezte, május 7-én elfogták és azonnal kivégezték.

— Új utlevél- és kiutasítási törvény Németországban. Berlinből jelentik: A minisztertanács tegnap magáévá tette az utlevél, idegellenőrzési és kiutasítási törvényt.

A ROYAL slágermozgóban bemutatják a francia film újabb diadala! A francia gyarmatok vérel irt történelmének egyik érdekfeszítően izgalmas fejezete.

ÚJ GAZDAGOK

HARRY BAUR és SIGNORET legjobb szerepükben. Claude Farrère szcenáriuma után rendezte Marcel L'Herbier.

— Bázu Cantacuzino Bucurestibe érkezik. Bucurestiből jelentik: Bázu Cantacuzino, aki néhány hete repülőgéppel két világrészt repült be, a hét végén Bucurestibe érkezik. A kitünő amatőrpilóta több légiakrobatikai bemutatót fog tartani az országban. Tiphon gépe, amellyel kísérletet tesz a föld körülrrepülésére, felülvizsgálat alatt áll, hogy aztán utrakehessen vele a nyár folyamán.

— Eljegyzés. Izsák Béla és Fülöp Sárika Gherla jegyesek.

— Beiktatták az alkoholmonopólium igazgatótanácsát. Bucurestiből jelentik: Mircea Cancioov pénzügyminiszter jelenlétében ma délelőtt iktatták be az alkoholmonopólium igazgatótanácsát, amelynek tagjai Chirculescu, Otin és Zaharia egyetemi tanárok, valamint dr. Sibiceanu, Tatarescu sajtófőnöke.

— Az amerikai román centrumokban nagy lelkesedéssel ünnepelték meg a május 10-ét. Newyorkból jelentik: Az összes amerikai román centrumok nagy lelkesedéssel ünnepelték meg május 10-ét. Newyorkban 500 román család vett részt a követség védnöksége alatt rendezett ünnepségen, amelyen Davila követ mondott beszédet. Jelen voltak az ünnepségen a jugoszláv és csehszlovák diplomaták is. Az ünnepély végén levetítették azt a filmet, amit Papan kapitány repülőkísérleteiről vettek fel. Mint ismeretes, a román kapitány az Atlanti óceán átrepülésére készül.

— Angliában összeütközött két katonai repülőgép. Londonból jelentik: A spitheadi repülőter felett összeütközött két katonai repülőgép. Egy rádiótávírász meghalt, a többi pilóta sértetlenül megmenekült.

— A gyapju- és szövetárak napirenden. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszteriumban ma délelőtt értekezletet tartottak, amelyen a gyapju- és szövetáraknak kérdéseivel foglalkoztak.

— Két éve halt meg Pilsudszky. Bucurestiből jelentik: Ma két éve halt meg Pilsudszky marsall, a lengyel diktátor. Halálának két éves évfordulóját Bucuresti is megünnepelte. A Szent József székesegyházban ma istentiszteletet tartottak a marsall emlékezetére, amelyen jelen volt Arciszevszky lengyel követ is.

— Meghalt Kramarz Károly, a hírneves cseh politikus. Prágából jelentik: Kramarz Károly, a csehszlovák politikai élet egyik legjellegzetesebb alakja tegnap 67 éves korában elhunyt. Kramarz egyike volt azoknak az oroszbarát csehszlovák politikusoknak, akik már a monarchia idején is orosz tájékozódást kerestek.

Munkásügyi Közösvár-Clujon a nemzeti munkavédelmi rendelet élen

Cluj-Kolozsvár, május 12. A város munkássága folyó hó 16-án, vasárnap délelőtt 10 órakor az Építőmunkásokban a készülő és az ugynevezett „nemzeti munkavédelmi törvény” tervezettel kapcsolatosan nagy népgyűlést tart.

A munkásság és az alkalmazottak körében a készülő törvénytervezet nagy nyugtalanságot keltett éppen ezért is a nagygyűlés iránt érthető érdeklődés nyilvánul meg.

MAJUS 13, KEDD, ESTE 9 ÓRAKOR

Minden zsidó ott legyen!
Megrázóan érdekes cselekmény!
Bűbájos palesztinai és galut-dalok!

TRUMPELDOR

a gileadi hős élete és halála. Énekes színmű 3 felvonásban.

Bemutató a cluji Davila Színházban május 18-án, kedden este 9 órakor.

Rendes helyárak!

Váltsa meg előre jegyét!!!

UJ KELET Legújabb hírek

A felkenési szertartás

(Elsődolali cikkünk folytatása)

Britannia és a dominiumok népeit és minden birtokadnak lakosait a törvényeknek és szokásoknak megfelelően fogad kormányozni?

— Ünneppélyesen megígérem, hogy így fogok tenni — válaszolta érces hangon a király. A király válasza után a következő kérdést tette fel a hercegérsek:

— Igyekezni fogsz, hogy amennyiben hatalmában áll, minden ítéletben a törvény, az igazság és könyörületesség szellemét juttasd érvényre?

— Ugy fogok tenni! — mondta a király. Ezután a király hűségkötést tett az anglikán egyháznak, majd letérdepelve az oltár előtt, jobbkézét a Bibliára tette és ezeket a szavakat mondta:

— Isten engem úgy segítsen, hogy mindazt, amit itt megfogadtam, megtartom és tiszteletben tartom.

A király eskütétele után a hercegérsek megkezdték a felkenési szertartást. A kórus éneke és a zenekar játéka közepette György király felment Eduárd király trónjára és a térdszalagrend négy lovagja által tartott, arannyal átszőtt baldachin alatt foglalt helyet. A hercegérsek a kereszt fejében homlokára kente a szentelt olajat, kezébe adta a királyi kardot, a következő szavak közepette:

— Ezzel a karddal tégy igazságot és szegülj ellene az igazságtalanságnak, véd meg az özvegyeket és árvákat, védelmezd meg a fennálló intézményeket, büntess vele, szüntesd meg a visszaéléseket és ismérd el, ami jó.

A szertartásos szavak elhangzása után ráadták a királyra palástját, kezébe adták az aranyalmát és az oltárhoz vezették. Az oltár előtt az érsek ráhuzta ujjára az uralkodói gyűrűt és átadta neki a királyi jogart, majd hatalmas trombita-harsogás közepette fejére tette a királyi koronát.

Abban a pillanatban, amikor a templomban helyet foglalt a király trónja és lórdok a király fején megpillantották a koronát, óriási eljenzésben törtek ki és saját nemzeti koronáikat is fejükre illesztették.

A királyi koronának a király fejére helyezése pillanatában megszólaltak az ágyuk is. A templomban a király trónja elé járultak a lórdok és a nemesek s a király méltóságtelesen fogadta hódolatukat. A hercegérsek, a gloucesteri herceg, majd az összes királyi vérből való hercegek sorra térdeltek le előtte, alázatossal megérintik a koronát és megcsókolják a király balarcát.

Röviddel ezután a hercegérsek felkente a királyt is és őt is megkoronázta. A királyné a koronázás után meghajolt a király előtt, majd helyet foglalt a számára előkészített trónon.

A koronázás után a királyi pár a királyi kápolnába ment át és onnan a hatalmi jelvényekkel a kezükben a katedrális ajtaja felé vették útjukat.

A koronázási és eskütételei szertartás után a király és a királyné, fejükön a császári koronával, délután háromnegyed kettőkor elhagyták a katedrálisat. A koronázási menet újra megalakult és lassan a Buckingham-palota felé indult. A királyné mosolyogva pillantott a sokaság felé, míg a király komoran maga elé tekintett. A tömeg néhány pillanatnyi áhitatos hallgatás után véget nem érő üdvözlésben tört ki.

A dominiumok fővárosaiban és a birodalom nagyobb városaiban is megünnepelték a koronázást

A londoni koronázási ünnepségekkel egyidejűleg az összes angol dominiumok fővárosaiban és a birodalom nagyobb városaiban is mindenütt megünnepelték a koronázást. Az ünnepségeken jelen voltak a kormányok tagjai, a katonai és polgári hatóságok képviselői és hatalmas tömegek. György király hivatalos képviselői előtt a dominiumokon és gyarmatokon tartózkodó csapatok dicsőületben vonultak el. Az összes angol hadihajók a nyílt tengeren ma felvonták a

zászlókat, a király iránti hódolatuk jeléül. A koronázás időpontjában mindenütt ágyulövéseket adtak le és ma este az összes hajókat kivilágították.

Mint érdekes és jellemző momentumát kell feljegyezni a koronázási ünnepségnek, hogy Londonban és egész Angliában a ma született fiugyermekeket György, a leányokat pedig Erzsébet névre keresztelték.

A ma született gyermekek külön jutalmat kapnak. Reggel kilenc óráig husz gyermek született Londonban, akik a királyi családtól kapnak ajándékokat.

Mindössze: egy szerencsétlenség

A koronázás egész tartama alatt a rendfenntartási szolgálat a lehető legtökéletesebben működött egész London területén. A rendőrség és a katonaság által vont kordonokon kívül mindenütt gyorssegély-állomások működtek a koronázási utvonalon. Valószínűleg ennek a kifogástalan rendfenntartási szolgálatnak tudható be, hogy a késő délutáni órákig mindössze egyetlen szerencsétlenség történt. A tolongásban egy ember meghalt, három megsebesült. Ez utóbbiakat kórházba szállították.

Tatarescu miniszterelnök távirata az angol királyi párhoz

Az angol királyi pár koronázása alkalmából Tatarescu miniszterelnök a következő hódoló táviratot küldte Londonba:

„A román nép és kormány nevében koronázásuk alkalmával VI. György királynak és Erzsébet királynénak hosszú és boldog életet, békés és virágzó uralkodást kívánunk.”

Egyébként ma délelőtt 11 órakor a bucaresti anglikán templomban istentiszteletet celebráltak, amelyen az angol követség személyzete, Hoare követtel az élén és az angol kolónia számos tagja vett részt. Megjelen-

tek a Tedeumon a vidéken élő angolok is, mindannyian ünneplő ruhában. A ceremónia végeztével elénekelték a Good save the King-et, az angol királyi himnuszt. Déliben az angol követség helyiségeiben fogadás volt.

Irország nem koronáz...

Dublin, május 12. (Rador). Buttbridgeban a köztársaságiak tiltakoztak az ellen, hogy Anglia királyát Skócia számára is megkoronazzák. A rendőrség sortuzet adott a levegőbe, mert a tömeg nem akart szétszórni. Dublin más negyedeiben is összeütközések voltak néhány sebesülttel.

A végső ünneplések

A Hyde-parkban, az Oxford-streeten s a koronázási menet egész utvonalan a tömegben többen eljáltak. Az ápoló-felkészültségek mindenütt gyorsan elsősegélyt nyújtottak. A tömeg nemzeti dalokat énekelt. A késő délutáni órákban esni kezdett az eső, a rendőröknek és katonáknak engedélyt adtak esőköpenyek felvételére. Az uralkodópárt visszatérőben repülőkatonákból álló különítmény, majd indiai katonák, 300 hosszuszakállu, turbánosokból álló küldöttség, a bengáliak és a dominiumok festői egyenruhába öltözött katonák követték, mesébeillő tarkaságban. Egy mást követték a máltai, bermudai, angol-normandiai szigeteki katonák és a skótok, dudaszó mellett. A királyi fogatot a birodalom miniszterelnökeinek fogatai követték. Az ünneplés egyre erőteljesebb lett, minél inkább közeledett a királyi fogat és az élén haladó udvari kíséret. Amikor a két kis hercegnő feltűnt Mary királyné kristályfogatában, a tömeg lelkesedése leirhatatlanná vált. A kis hercegnők kedvesen üdvözölték a tömeget és hajtogatták aranykoronával fedett fejüket. Az uralkodó aranyfogatát egetverő eljenzése fogadta és a királyi pár valóban győzelmi felvonulás közepette jutott el a Buckingham-palotába, délután 4 óra 5 perckor. Nemsokára az eső elállt és az uralkodópár megjelent a palota erkélyén, ahol véget nem érő ünnepléssel fogadták. Ugyancsak kijöttek az erkélyre a kis hercegnők is, akiket a tömeg lelkesen ünnepelt.

LEGUJABB SPORT

A kitünő AMTE legyőzte a fáradt Viktoriát

AMTE—VIKTORIA 5:2 (2:0)

Cluj-Kolozsvár, május 12. (Az Uj Kelet tud.) A tavaszi szezon elején egyre felfeléívelő Viktoria ezuttal mind lejjebb megy. A vasárnapi szerdára előrehozott nemzetibajnoki mérkőzésen a friss, kitünő és eredményes futballt játszó AMTE a formájában egyre hanyatló Viktoriával találta magát szemben, amelyet könnyen győzött le 5:2 (2:0) arányban. Nem valószínű, hogy a Viktoria tavaszi formájában legyőzte volna a mai aradi munkáscsapatot, ilyen arányú vereséget azonban egészen biztos, nem szenvedett volna. Így a AMTE-nek alkalma nyílott a tavaszi bajnoki szezon legbravurósabb teljesítményét elérni: ellenfele otthonában öt góllal győzött. Győzelmének értékét növeli, hogy öt tartalékkal, Szadovszki, Perneky, Szaniszló, Csajka és Fried nélkül játszott.

Délután egyegyed hatkor háromezer néző előtt kezdődik a mérkőzés. Teljes az aradi főlény. A Viktoria csak a hatodik percben jut szóhoz, támadása azonban erélytelen. Ezzel szemben az AMTE egyre gyorsabban és nyugodtabban játszik és jön fel. Már a kilencedik percben Prasler jó labdáját Batrin élesen lövi a Viktoria kapujába. 1:0. A gól után kissé magához tér a Viktoria, támad is, az AMTE védelme azonban, mint a szikla áll ellent a szórványos és nem is veszélyes támadásoknak. A Viktoria képességeiből csak két eredménytelen kornerre telik. Majd újra és újra támad az AMTE és a 20. percben Cucula kornerét Prasler védhetlenül fejeli góbra: 2:0. A Viktoria még próbálkozik, de nem megy a játék.

Szinet után ismét az AMTE diktálja a tempót. Az ötödik percben a tartalék Takács lyukat rug, Batrin otthagyja, és bár Nistor zavarja, meg tudja vágni a labdát és lövése nyomán: 3:0. Három perc múlva esik a mérkőzés legszebb gólja. Csodás akcióval jön fel az AMTE. Batrin—Prasler—Léb—Cucula a labda utja. Cucula bead és Prasler újra befejezi: 4:0. Hatalmas tapsvihár közszóti a régen látot, góllal befejezet szép akciót. A 13. percben esik a Viktoria első gólja: Cornea beadását az összekötőben játszó Capusan bevágja: 4:1. A játék ezután veszt iramából, az AMTE inkább védekezik, a Viktoria támadásait azonban a támadó sor tagjai sorra rontják. A 40. percben Batrin kiszökik. Felecan követi, Munteanu kapus kiszalad és az okos Batrin laponas belövi az ötödik aradi gólt: 5:1. A Viktoria igyekszik és van is eredménye: a 44. percben Szántay lö gólt: 5:2. Nincs is több akció. A levonuló AMTE-t hatalmas taps köszönti.

A győztes csapat minden tagja kitünően játszott. Mégis külön említést érdemel Batrin, Cucula, Prasler, valamint a tartalék kapus Gerold játéka. A Viktoriában mindenki kivétel nélkül képességein alól játszott. A gyengék között Felecan I volt a kevésbé gyenge, két durva faultja azonban lesújtóan visszataszító volt. A mérkőzés Costel Radulescu gyengén vezette, akit Muresan Toni határbíró alaptalan integetésével sokat zavart.

AMTE. Gerold, Kovács—Buibás, Szürdi—Sabó—Tóth, Cucula—Léb—Dvorzák—Prasler—Batrin.

Viktoria. Munteanu II., Takács—Felecan I., Pál—Pop—Nistor, Cornea—Szántay—Cociuban—Felecan—Capusan.

Venus—Leicester City 2:0 (1:0)

Bucurestiből jelentik: Tizenkétezer néző előtt játszott szerdán az angol második liga bajnoka, a Leicester City első mérkőzését a Venus ellen, amelytől 2:0 (1:0) arányú vereséget szenvedett. A mérkőzés elején az angolok voltak fölényben, majd fokozatosan jött fel a Venus és a 35. percben Gavrilescu révén gólt lö, majd a második félidő 6. percben Barulescu 2:0-ra állítja be a végeredményt. Az angol csapat fáradtnak látszott. A Leicester City-nek holnap a Ripensia lesz az ellenfele.

A legnagyobb zsidó kultúremény! Május 19-én

a Royal slágermozgóban

SABRA

az első művészi eszközökkel készült világsikerű palesztinai film.

HANA ROVINA, MESKIN, BARTONOV és a telavivi „Habima” nemzeti színház kiváló művészei a főszerepekben.

A mindvégig lebilincselő cselekmény az Erec legfestőibb tájain játszódik. Gyönyörű héber dalok, csodás zsidó melódiák.

Zitta excsászárné Spanyolországban

A felkelők között megsebesült öccsét látogatja meg, de állítólag Otto spanyol királyságát akarja előkészíteni

London, május 12. Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Japán nem hajlandó hivatalosan elismerni a burgosi kormányt, míg Franco tábornok nem arat végső győzelmet. Japán egyébként nem ismeri el Francót, míg Olaszországon és Németországon kívül más hatalmak nem tesznek hasonló nyilatkozatot.

Párizsból az a meglepő hír érkezik, hogy Zitta császárné és királyné, az utolsó Habsburg özvegye, Spanyolországba utazott, hogy fivérét, Gaetan pármái herceget, aki a biscajai fronton megsebesült, meglátogassa. Spanyol felkelő körökben a hír nagy feltűnést keltett, mert az utazással kapcsolatban az a verzió kering, hogy Otto főherceg pályázik Spanyolország trónjára.

Madrid, május 12. (Rador.) A kormány tegnap késő este kiadott közleménye azt állítja, hogy a felkelők rohamait Penarubianal és Guipuzcoa vidéken visszaverték.

A köztársaságiak elérték az összes kitüntetett célpontokat és a két fenti körzetben fontos állásokra tettek szert. Toledonál a köztársaságiak öt kilométert nyomultak előre. A felkelők Madrid elleni bombázása több áldozatot követelt.

Salamanca, május 12. (Rador.) Felkelő forrásból jelentik, hogy a biscajai fronton a köztársaságiak tegnap több, mint ezer embert veszítettek és sebesültjeiknek száma eléri a 2500-at. A felkelők meghódították a Bizkergi erdőket borított hegyet, ahol egy köztársasági század 125 embert veszített. A madridi arcvonalon a bombázás tovább tartott, a köztársaságiak öt egymástkövető rohamát visszaverték. Az utóbbi napokban a köztársaságiak vesztesége meghaladja a 3000-et.

A felkelők tegnap este kiadott hivatalos közleménye tiltakozik a nyílt városok bombázása ellen és megtorlásokkal fenyegetőzik.

Az Ujságíró Klubban ma, csütörtökön este

Micu Jonel

a Nemzeti Opera kiváló tenoristája szenzációs műsorával lép a pódiumra

Taxa postala pátite in num No. 224713

10. Telefon: Havonta 110, óvre 600, eg földre: Havon félvre 12, eg detések dísz KELET a zsidóság egy ja. Cikkeink forrás megjelöl

Az új talá

Hétfőn az Of lapja feltűnt he közölte Zelea Co lyet a Totul pe intézett.

A korrendel jait, hogy a jóv pártját, mert a kodó kijelentése pentru Tara-val

A körlevél m volt. Az volt tagjai ne mutá ket a vaidisták öket, ha a vaid

A két jobbol viszály feltűné a viszálykodás portok általában között.

Csak hogy ez a tanítvány Vaida volt az, ta, sőt szervez Ezért volt k körlevél közre

Mára azonban Zelea Codres a körlevél hité körlevelet ő r nem küldte sz

Most aztán teni fogja-e Vaida Román Valami nincs

A lezajlott kö sikereket ért demokrata pá Vaida külön

ben. A Goga Azt is írják gyökereis átsz lisabb irányt

A jelek tehé nak feladott k A Totul per Vaida most demokrata barátja száma

Az ameri

Tulajdonké azon, hogy a ideg nem ü diktatórikus

Hiszzen a V számarla nem Roosevelt ed

A Wall-Str összes más p értelmek is szabadságot, badságban ér

Az ő felfo addig szabad nyujt hatalm közérdekes s pitására

Roosevelt ban: helyes demokracia t tikus szabad

Eme értekk akkor méltó a nép többség érdekeszövets

Ezt a felf is átültetni é számos, an korszakalkott nép többség

védni jogai éhséggel sz minél nagyo

Ez a nem és gyakorlat és követke Wall-Street sége idején inspirálja, h fujassák a kürtjét.

Egy eledő áll állítólag vések még